

MAGYAR L

T. „Otthon” Írók és Hírlapírók Köre
HUNGARIA BUDAPEST
VII., Erzsébet-körút 9—11.

Főszerkesztő és szerkesztésért felelős:
dr Paál Árpád

Laptulajdonos: SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R.-T.
Felelős igazgató: FOLLMANN GÉZA
Törvényszéki bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Főmunkatárs: **dr Gyáriás Elemér**

A spanyol nemzetiek győzelmes előhaladása Katalóniában

A köztársaságiak estramadurai ellentámadása is összeomlott. Franciaország válaszára jutott: nyíltan kiálljon-e a spanyol köztársaságiak segítségére, vagy belenyugodjék az olaszbarát Spanyolország megszilárdulásába?

Burgosból jelentik: A spanyol nemzeti csapatok diadalmos katalóniai előnyomulása a háború kimenetelére nézve döntőnek látszik. Taragona elfoglalása után a spanyol anyaország 50 kerületéből most már 38 jutott a nemzetiek kezére, s ezenkívül spanyol Marokkó, valamint a többi spanyol gyarmatok felett is rendelkeznek. A spanyol félszigetből 1550 km. hosszú terület a nemzetiek birtokában van, a köztársaságiak csupán 750 km-es arcvonalat tartanak. Franco tábornok az egész Spanyolországból 284 ezer 558 négyzetkilométeren rendelkezik, míg a köztársaságiak kezében már csak 135 ezer 535 négykilométer terület van. Ez azt jelenti, hogy

Franco tábornok birtokába több mint kétszerolyan nagy terület jutott, mint amennyi ellenségeinek birtokában eddig még megmaradt. A nemzeti területen kb. 12 millió 500 ezer lakos, a köztársasági területen pedig kb. 6 millió 200 ezer lakos lakik.

Salamankából jelentik: A nemzeti hadsereg főhadiszállása hivatalos közleményt adott ki a katalóniai győzelem jelentőségéről. A közlemény felsorolja az eddig elfoglalt városokat és községeket, amelyekből kiemeli Taragonát, Reus és Taraga elfoglalását. A katalóniai fronton a nemzeti csapatok eddig 5 ezer hadifoglyot ejtettek és rendkívül nagymennyiségű hadianyagot zsákmányoltak.

A hivatalos közlemény beszámol az estramadurai arcvonalon történt köztársasági ellentámadásról is és megállapítja, hogy az nem

csak összeomlott, hanem a nemzetiek sikeres ellentámadása által nemzeti győzelemmé változott. Az estramadurai támadásnál a köztársaságiak óriási veszteségeket szenvedtek. Erre jellemző, hogy csak egyetlen nemzeti hadosztály több mint 500 köztársasági holttestet temetett el. A foglyok száma és hadianyag zsákmány itt is jelentős.

Végül a hivatalos jelentés a nemzeti repülőik tevékenységéről szól be, akik legutóbb Valenciát és Deniát bombázták, majd ezeknek a feladatoknak elvégzése után az előnyomuló szárazföldi csapatok harci tevékenységét támogatták.

**FRANCO TÁBORNOK RÁDIÓÜZENETE:
A KÖZTÁRSASÁGIKON A TITKOS FEGYVERSZÁLLITMÁNYOK SEM SEGÍTHETNEK.**

Burgosból jelentik: A nemzeti rádióállomás felhívást intézett az úgynevezett demokratákhoz. A felhívásban hangsúlyozták, hogy Franco nem hagyja válasznélkül a köztársaságiak számára történő titkos fegyverszállítást, sem a diplomáciai eselszövéseket. Ezek azonban nem hasonló eszközökkel, hanem fegyvereinek elvitathatatlan győzelmeivel válaszol. E felhívás megállapítja, hogy Taragona elfoglalásánál már egyetlen idegenszármazású csapatot sem vett részt, ami a nemzeti csapatok erejét mindennél jobban jellemzi. Végül Franco arra hívta fel a figyelmet, hogy már hiába nyújtanak úgynevezett demokrata oldalról bármilyen segítséget Barcelonának, a köztársaságiak sorsát segíteni úgysem lehet.

Olaszország figyelme a franciák magatartását A francia sajtó a spanyol nemzetiek győzelmé miatt sértően beszél az olaszokról

Rómából jelentik: Az olasz sajtó figyelme Franco tábornok döntőnek látszó győzelmé folytán ismét a spanyol kérdés felé fordult. Az *Informazione Diplomatica* c. külügyi felhivatalos a jelenlegi helyzettel kapcsolatban azt írja, hogy a spanyol kérdés mélyreható ellentét jelent Franciaország és Olaszország között. Az olasz közvélemény figyelme most arra irányul, hogy a nemzetiek győzelmé következtében Franciaország milyen magatartást akar tanúsítani. A lap hangsúlyozza, hogy míg a spanyol ügy nincsen rendezve, nem lehet szó végleges rendezésről az olasz-francia viszonyban sem.

Az olasz sajtó általában erőlyes hangon atásítja vissza azt a sértő magatartást, amelyet a nemzeti sikerek óta a francia sajtó eddigig csak fokozottabban tanúsít Olaszországgal szem-

ben. Megállapítják, hogy nem lehet szó elszigetelt, egyéni akciókról, mert a sértetéseket hivatalos francia körök véleményéből gyökernek ki. Hangsúlyozzák az olasz lapok, hogy a helyzet elmérgesedéséért a franciák felelősek és figyelmeztetik Franciaországot arra, hogy a hur további feszítésének súlyos következményei lehetnek.

Virginio Gayda a *Giornale d'Italia*-ban feltűnő cikket ír a helyzetről, és megállapítja, hogy hiába törekednek jóakartu emberek a béke fenntartására, ha a francia sajtó az olasz katonai erények csufolásával mérgeíti a francia-olasz viszonyt. A francia gyűlölet miatt olasz gyűlölet lesz, s olyan helyzet áll elő, mikor a fegyverek maguktól is elszülhetnek.

(Tudósításunk folytatása a 3-ik oldalon)

A német-amerikai párharc

Írta: Csiszár Béla

Középeurópa és a Földközi-tenger problémái annyira kiélesedtek és annyira az előtérben állanak, hogy a világproblémákat csak időnként engedik szőhoz jutni. A német-amerikai ellentét, amely napjainkban egészen szokatlan módon mérgesedett el, mindenesetre olyan kérdés, amit nem szabad kifelejtenuk a számításból, ha a jövő eseményeire gondolunk. Ez az ellentét egészen ritka tünemény s mindössze most fordul elő másodízben a történelemben. Németország, vagy mondjuk inkább: a németek századokon át népszerűek voltak az újvilágban, talán azért is — elismert érdemeiken kívül — mivel az angolok ellen játszották ki őket a rokonszenv tekintetében. A világháború alatt sem emberi tulajdonságukért ébredt fel ellenük Amerika ellenszenv, hanem, mivel elhitették Amerikával, hogy Németország gazdasági világhegemóniára tör s az Egyesült Államok érdekei veszélyben forognak. Részbe volt ebben a nagyantánknak is, amelynek érdeke volt, hogy Amerikát a maga kimeríthetetlen gazdasági erőforrásaival, friss népi erejével maga mellé állítsa. S mindezt betetőzte a német politika, amely nem akarta elhinni, hogy a korlátlan buvárhajóharc Amerikát ellene fordítja.

A jelenlegi német-amerikai ellentét egészen sajátos kérdés. Nem gazdasági, nem politikai érdekek mélyítették ki, hanem világnézeti okok, vagy, hogy még jobban leegyszerűsítsük a problémát: Németország zsidóellen-sége. Jól emlékezhetünk még arra, amikor Hoover vagy a kezdeti Roosevelt-rezsim idején Németország iránt erős szimpátiák voltak életben az Újvilágban. Hoover minden eszközzel igyekezett segíteni a jóvátételek terhével sújtott Németbirodalom s a német-amerikai viszony csak akkor felhősödött el, amikor a nemzeti szocialista Németország erőlyesen szembeszállt a nemzetközi nemzeti köziséggel és a zsidóság túlhatalmával. Amikor először ereszkedtek felhők a német-amerikai viszonyra, az Egyesült Államok népe érthetetlenül állt a fejlemények előtt. Hogyan is képzelhette el, hogy a két távoleső nép ellentétbe kerül egymással. De az amerikai Egyesült Államokban dolgozó lázas németellenes propaganda nem kímélte sem a pénzt, sem a rágalmakat. A Németországból kiutasított emigránsok hada Amerika felé vette útját s letelepedve a legádázabb dühvel fordult volt települési területe ellen.

A viszály kiélesedése a szeptemberi válság idején következett be, amikor a magára-ébredt s elnyomott testvéreiért minden áldozatrakész Németbirodalom valamennyi ellenfele megtalálta egymás kezét s közösen, vállvetve indították meg ellene harcukat. Ebben az időben Roosevelt a jegyzékek egész légiójával bombázta a német kancelláriát s a jegyzékküldést élesen alátámasztotta a mind szélesebb körre terjedő németellenes agitáció. Kétség-telen, hogy a németiségnek vannak hibái s nem a legpolitikusabb nép. De tiszteletreméltó volt az a küzdelem, amelyet vérei felszabadításáért folytatott. Az amerikai propaganda azonban a legkitaláltabb és legutolsó rágalmakat terjesztette ellene és sürgős beavatkozást sürgetett — a „világbéke” érdekében. Azokat,

akiket ez a féktelen agitáció elkábított, sietve kijózanította — legalább is nagymértékben — a második roham, amely a Rath párizsi követ-ségi tanácsos meggyilkolását követő német pogrom után indult meg Németország ellen. Az előző rohamok is nagy károkat okoztak a német kereskedelemnek és iparnak, áruit bojkottálták s beszerzési forrásait megvonták. De a bojkott nem maradt meg a németországi cikkekénél, hanem kiterjedt az egyesültállamokbeli német ipar és kereskedelem termékeire is. Most ez a heves roham még végzetesebben összerombolta a gazdasági összeköttetést: a német-amerikai gazdasági kapcsolatok a minimumnál is alacsonyabbra süllyedtek. A zsidóság, amely amugy is kezében tartja az amerikai tőkét, a kereskedelmet s aranyhegyei s messzenyuló befolyása révén egyeduralkodója az amerikai közéletnek, elérkezettnek látta az időt arra, hogy nyíltan is a porondra lépjen s megtorlást követeljen a németországi zsidóüldözésekért és zsidóellenes megtorlásokért.

Az első, rendkívül jellemző eset a berlini amerikai nagykövét „szabadságolása”, visszahívása volt. Erre még alig volt példa két olyan állam között, amelyeknek ellentétes érdekeik nincsenek, viszonyuk a legkorrektebb volt politikai és diplomáciai téren s tengerek és szárazföldek választják el őket egymástól. Az amerikai lépésre válaszul Németország is „szabadságolta” washingtoni nagykövétét s jelenleg a két ország közt, ha nyíltan nem is, de ténylegesen a diplomáciai viszony megszakított állapota áll fenn. A nagykövéték visszahívását nyomon követte Roosevelt számtalan németellenes nyilatkozata, majd az amerikai kormány tagjainak, nevezetesen Ickes belügyminiszternek két ízbeni igen erős s Németország belügyeibe beavatkozó beszéde, amely a viszonyt még jobban elmérgesítette. Fokozta a német idegességet és felháborodást, hogy a belügyminiszteri válaszok ellen emelt német tiltakozásokat az amerikai külügyminisztérium nem vette tudomásul s azokat visszautasította. Hogy az amerikai sajtó féktelenül uszít — a Hearst-lapok kivételével — Németország és a német rendszer ellen, az már nem is újság ezek után. Mindent betetőzött azután az a beszéd, amelyet Roosevelt elnök mondott január 4-én a kongresszus ülésén. A beszédet maga Roosevelt személyesen mondotta el, ami fordulópontot jelöl az amerikai törvényhozás életében, mert eddig az elnök valamennyi üzenetét helyettesével mondatta el. Roosevelt beszéde teljesen kimélyítette az ellentétet az USA és a Németbirodalom között. A deklaráció után általános volt a benyomás, hogy az Egyesült Államok végleg szakított elszigetelődési politikájával s egy európai összetűzésben egyáltalán nem őrizné meg semlegességét. Ennek gyakorlati érvényesülése a hatalmas fegyverkezési program, amelyet az elnök a törvényhozásnak bejelentett. A fegyverkezési program olyan hatalmas összegeket irányoz elő, amelyek Amerikában korlátlan lehetőségek és a szuperlatívuszok hazájában is valósággal csillagászati számoknak hatnak.

A jövő éppen olyan félelmetes lehetőségeket rejt magában, mint amilyen derűlátó és derűlátásra jogosító reményeket. Az ellentét, amely a két nagy nép és birodalom között ma szinte elérte a esücsponjtját, nem lehet tartós, ez a józan logika törvénye és szabálya. Csak egy, világpozíciójára remegőn féltékeny faj állított a két nép közé korlátokat, hogy szembeállítsa őket egymással és esetleges összetűzésüknél megstüsse a maga pecsenyét. Az amerikai nép, az igazi amerikai nép azonban nem németgyűlölő s ezért az a válaszfal, amelyet közéje és a német nép közé emeltek, fennállhat ideig-óráig, de — éppen a világ békéje és a népek megértése érdekében — tartós nem maradhat.

A nagyváradi mozkép-színházak műsora:

CORSÓ (Heyman): RÁCS NÉLKÜLI BÜRTÖN
DORIAN: VESZÉLYES ZÓNA.
APOLLÓ: FROU-FROU KISASSZONY.

Dragomir Silviu kisebbségügyi kormánybiztos jelentést tett a miniszterelnöknek a romániai magyarság képviselőivel folytatott tárgyalásairól

Bucuresti. Saját tud. Silviu Dragomir, kisebbségi kormánybiztos, aki szombaton Kolozsváron tárgyalásokat folytatott a magyar kisebbségek képviselőivel és elvi megállapo-

dást hozott velük létre, hétfőn visszaérkezett a fővárosba és jelentést tett a miniszterelnöknek kolozsvári tárgyalásai eredményéről.

Új fajvédő alakulat Magyarországon

A szervezet védekezni kíván az ellen, hogy a kiszorított zsidók helyére más idegenek toduljanak

Budapestről jelentik: A magyar fővárosban megalakult a Törzsökös Magyar Nemzetiségek Szövetsége. Elnökké báró Pongrácz Jenőt választották. Az alakuló ülésen vitéz barátj Huszár Aladár mondott beszédet, amelyben a szövetség felfogását és programját fejtette ki. Megállapította, hogy a fajiság az összes népekre vonatkoztatva fikció, mert évszázadok során oly arányu keveredés történt a népek között, amelyek miatt éles határokat szabni nem lehet. Magyarországon a szakadás abból állott be, hogy a magyarság pusztuló sorait németekkel és zsidókkal pótolták. A törzsökös magyarság a magyar történelmi osztályból a magyar származású polgárság és parasztság millióiból áll és ez olyan erőfőjtést, amivel számolni kell. A magyarság soraiban van-

nak bevándorlók, akik teljesen beleilleszkedtek a magyar szellembe, de vannak nagyon sokan olyanok a bevándorlók között, akik bár jól élnek, de lelkiileg sohasem kapcsolódtak bele a magyarság szellemiségébe. Sajnálatos állapotnak jelentette ki a szónok azt, hogy Magyarország hivatalos vezetésében a törzsökös magyarok alig 20 százalékban kaptak helyet. Követelte, hogy a jövőben ne az idegenek szabják meg mi a magyar élet tartalma és cselekvési iránya. Végül hangsúlyozta Huszár Aladár, hogy a magyarság nem kér olyan fajvédelemből sem, amely a közéletből kiszorított zsidók helyét idegenekkel tölti be. Ezekre a helyekre a törzsökös magyarság tagjainak kell kerülőniük.

Hitler vezérkancellár másfélórásig tartó megbeszélésen fogadta Csáky István gróf magyar külügyminisztert

Csáky gróf tárgyalásai Ribbentrop külügyminiszterrel és Göring miniszterelnökkel. — Díszlakomák a magyar vendég tiszteletére

Berlinből jelentik: Gróf Csáky István magyar külügyminisztert az anhalti pályaudvarra való megérkezésekor Ribbentrop külügyminiszter fogadta. A magyar vendég fogadására megjelent még Ermansdorf budapesti német követ is, ki állomáshelyéről egy nappal előbb érkezett ide. Továbbá ott volt még Dörnberg német birodalmi protokollfőnök, Aschmann külügyi sajtófőnök, Attolico berlini olasz nagykövet és Sztójay Döme vezetésével a berlini magyar követség személyzete. A kölcsönös bemutatkozások után Csáky gróf elhaladt a rohamosztások kirendelt díszkülönítménye előtt, majd Ribbentrop külügyminiszter társaságában szállására, az Adlon-szállóba hajtatott. A magyar vendéget úgy a pályaudvar előtti téren, mint szállására való megérkezésekor nagyszámú közönség is meleg rokonszenyvilvánításokkal üdvözölte.

Csáky István gróf délelőtti 11 órakor a Wilhelmstrassen levő külügyminiszteri palotába ment, hol Ribbentrop külügyminiszterrel közel két óra hosszáig tartó megbeszélést folytatott. A megbeszélésre később Sztójay Döme berlini magyar követet is bevonták.

Hétfőn délben két órakor Sztójay Döme követ a magyar követség palotájában villásreggelit adott Csáky gróf tiszteletére. A villásreggelin jelen volt Ribbentrop külügyminiszter, továbbá Frick birodalmi belügyminiszter, Rust birodalmi közoktatásügyi miniszter, aztán Attolico olasz nagykövet, Mulch és Keitel tábornokok, valamint a nemzeti szocialista pártvezetőség több előkelősége.

A villásreggeli délutáni 4 óráig tartott.

Csáky gróf magyar külügyminisztert aztán Ribbentrop külügyminiszter jelenlétében az új kancellári palotában Hitler vezérkancellár délután 5 órakor fogadta. Megbeszélésük másfél óra hosszáig tartott. Csáky a Hitler kancellárral folytatott megbeszélés után Dörnberg protokollfőnök kísérte lakására. Csáky gróf a legjobb benyomásokkal távozott a kancellártól.

Hétfő este a Kaiserhof sárgateremben Ribbentrop külügyminiszter adott díszebédet Csáky gróf tiszteletére. Kedden délelőtt fél 11 órakor a magyar külügyminiszter megkoszoruzta a hősök emlékjelét. Azután Göring porosz miniszterelnök fogadta hosszabb kihallgatáson. Délben Ribbentrop és neje saját magánvillájában látta villásreggelin vendégül a magyar külügyminisztert.

Az állampolgársági igazolványokat a polgármesterek állítják ki

Az igazságügyminisztérium hivatalos közlése

Bucuresti. Saját tud. Az igazságügyminisztérium közli: Minthogy sokan fordultak az igazságügyminiszterhez állampolgársági bizonyítványért, a minisztérium közli az érdekeltekkel, hogy az állampolgársági bizonyítványokat kizárólag a kérvényező származási helységének polgármestere hivatala állítja ki, nem pedig a minisztérium, hogy azt a lapok tévesen közölték. A kérvényeket tehát oda kell beadni.

A genfi Népszövetség tanácsülésén tulemelkedtek az egyéb nemzetközi események

**A genfi intézmény haldoklása. — A szovjet se érdeklődik
többé a Népszövetség iránt**

Sorsát senki sem kerülheti el. Nem kerülhet el a genfi Népszövetség sem, amely hovatovább a csendes, de biztos bomlás állapotába jut. Ennek a nemzetközi intézménynek az alapítók eszméi elgondolásai szerint az lett volna a rendeltetése, hogy minden arra szorult és üldözöttet megvédjen és a győngye érdekében az erőssel szembeálljon.

Most a népszövetségi tanács száznegyedik ülészakán idején igazán időszerű ezeknek az elmondása. Ilyen szép jubiláris szám után minden más emberi intézmény el szokott jutni a tökéletességnek arra a fokára, amelyet az alapítók valamikor megálmodtak. Genfben másképpen történt.

A mostani tanácsülés során legalább már eljutott a Népszövetség ahhoz a belátáshoz, hogy hiábavaló dolog politikai ügyekkel foglalkozni a Leman-tó partján. Ez a belátás győ-

gyeokről beszélgettek. A délelőtti folyamán *Halifax* lord és *Bonnet* külön-külön fogadták a különböző államok több képviselőjét. *Bonnet* megbeszélést folytatott *Suric* szovjet nagykö-

vettel, aki *Litvinovot* helyettesíti, *Subotic* jugoszláv követtel, *Szandver* svéd miniszterelnökkel és *Burkhardt* danzigi népszövetségi főmegbízottal. Délben negyedegy órakor tartotta a tanács első zárt ülését *Sandler* elnöklése alatt, amelyről már közlést adunk. Délben egy órakor a tanács tagjai *Avenol* főtitkár vendégei voltak.

Moszkvából jelentik: Szovjet-Oroszország küldöttsége nem megy el Genfbe, a Népszövetség mostani ülészakára. *Litvinov* és helyettese Moszkvában marad. A távolmaradásnak az az oka, hogy Szovjet-Oroszország teljesen közönyös akar maradni a genfi Népszövetség iránt. A népszövetségi tanácsülésen csupán *Suric* párizsi orosz nagykövet tölt be megfigyelő szerepet.

A spanyol köztársaságiak végső erőfeszítései

**A francia kormány több hadosztályt küld a köztársaságiak
segítségére Kataloniába?**

— Tudósításunk folytatása az első oldalról —

Barcelonából jelentik: A köztársasági kormány kétségbeesetten gyors ütemmel hajta végre tartalékerőinek mozgósítását. A legutóbbi minisztertanács határozata értelmében behívott nyolc korosztály közül a 21, 20 és 19 éves ifjakat hívja be. Ezeket kivül a 15, 16 éves ifjakat is felhasználják katonai célokra és erődítési munkálatoknál alkalmazzák őket. A szakszervezetek és női egyesületek nőikkel igyekeznek pótolni a férfiak helyét. Eddig már mintegy négyezer nő vállalta át a férfiak munkáját. Hadianyagokban is óriási hiány mutatkozik, míg a másik oldalon a nemzetiek hatalmas hadianyag készletekkel rendelkeznek. A köztársaságiak repülőgépek és tüüzérség dolgában nagyon rosszul állanak. A

tüüzérség aránya például a nemzetiek javára 6:1 arányban fejezhető ki.

Rómából jelentik: A „*Tribuna*” riasztó híreket közöl Párizsból. A lap jelentése szerint a francia kormány nagyszabású csapatösszevonásokat eszközöl a francia katalán határon. A francia fővárosban olyan hírek terjedtek el, melyeknek, ha a fele is igaz, akkor mérhetetlen katasztrófát jelentene. A hírek szerint ugyanis a francia kormány több hadosztályt akar küldeni Kataloniába a köztársaságiak megsegítésére. Ezt a körülmény Olaszország természetesen háborús oknak tekintené és megfelelőképpen lépne fel ellene.

Francia körökben azonban egyelőre fenntartják, hogy csupán a Katalán határ megerősítéséről van szó a menekülők várható özönlése miatt.

Felhívás

Tisztelettel hozom érdeklelt előfizetőink szíves tudomására, hogy a „MAGYAR UR-ASSZONYOK LAPJA” 1939. január elsejétől újból megjelent és rövid időn belül szíves rendelkezésükre fog állni. Nagyon kérem még néhány napig szíves türelmüket.

TÜRÖK JÁNOS
Oradea, Căsuja postálá Nr. 47.

zött akkor, midőn a tanácsülés napirendjére túlnyomóan már csak társadalmi, emberbaráti és kulturális jelentőségű tárgyakat tűztek ki. És valóban, ha ezeken a területeken szívvel és lélekkel dolgozik majd a Népszövetség, sokkal becsületesebb munkát végezhet, mint eddig, midőn a politikai cselszövények képezték tevékenységének fő részét.

Ha nincs politika, ha nincs cselszövény, akkor, úgy látszik, Szovjet-Oroszországra sincs szükség már Genfben. Ezt maga a szovjetállam vezetősége is elismeri azért, hogy a közönyösség és részvétlenség álláspontjára helyezkedik a mostani népszövetségi tanácsüléssel szemben. Amit eddig még sokan nem láttak, most már világosan láthatják: a szovjeteknek azért kellett polgárjogot adni a Népszövetségben, hogy a hatalmi szó veszélyes játékaiknál legyen, aki a szálak összekuszálásában eredményesen segítsen. Ha nincs játék, segítségére sincs szükség. A szovjet tehát otthon marad és valószínűleg jobb időkre vár vagy más területeket keres bomlasztó terveire számára.

Amily szomorú a Népszövetség eszméi szempontjából a genfi intézmény jelentőségének összezsugorodása, éppen olyan öröndetes, hogy a Népszövetség lassankint azért válik nélkülözhetővé, mert a világ népei közt az egymás közvetlen megértésének gondolata kezd mindinkább erőre kapni. Mi szükség is lehet meddő tanácskozásokra s bosszantó diplomáciai mesterkedésekre akkor.

Genfből jelentik: A népszövetségi tanácsülés hétfői első napjáról közölt tegnapi jelentésünk kiegészítésére még közölnünk kell, hogy a Spanyolországból érkező hírek, a római megbeszélések és azok következményei háttérbe szorították a népszövetségi tanács mostani ülését, illetve ez ülésre kitűzött kérdések iránti érdeklődést. A tanácsülésre összegyűltek is mind a Népszövetségen kívüli nemzetközi

A semmitőszék kedvező döntést hozott a hitvalásos iskolai tanerők nyelvi vizsgája kérdésében

**Gyárfás Elemér jogi érvelése elfogadásával határozott a
legfelsőbb bíróság**

Bucurestiből jelentik: A romániai kisebbségi tanügyi hatóságokat négy-öt évvel ezelőtt súlyos gondok elé állította *Anghelescu* akkori közoktatásügyi miniszternek 1934. július 14-én kiadott 118.311—1934. számú rendelete, amely 1934. augusztus elejére meglepetésszerűen nyelvvizsgára rendelte a felekezeti iskolák összes tanerőit. A rendelet körül közel egy éven át folyt a vita, végül a közoktatásügyi miniszter 53.774—1935. szám alatt újabb rendeletet adott ki, amellyel visszavonta a nyelvvizsgára való intézkedéseket, elismerve, hogy a felekezeti iskolák tanerői nem állíthatók nyelvvizsgára és azokat a tantárgyakat, amelyek anyanyelven is előadhatók, olyan tanerők is előadhathatják, akik nem ismerik kellően az állam nyelvét. E rendelkezéssel a kérdés nyugvópontra jutott volna, de egyes tulbuzgó tanügyi inspektorok egy-két év múltán ismét elővették a már hatályon kívül helyezett rendeletet és több ízben alkalmazni akarták.

Ilyen módon megvonták a temesvári római katolikus gimnázium két tanárának *Oberník* Etelkának és *Vajda* Ernőnek működési engedélyét. A rendelkezés ellen úgy a temesvári római katolikus püspökség, mint az érdeklét

tanárok felfolyamodással éltek, amit hetfőn délelőtti tárgyalta a bucaresti semmitőszék. A tárgyaláson az elbocsájtott tanárokat dr. *Gyárfás* Elemér képviselte, aki ez alkalommal először jelent meg a semmitőszék előtt a kötelező fekete talárban. *Gyárfás* Elemér dr. részletesen ismertette az 1934—35. évi nyelvvizsgavita anyagát, majd kifejtette, hogy a tanügyi hatóságok eljárása minden esetben törvénytelen volt. A semmitőszék rövid tanácskozás után elfogadta *Gyárfás* Elemér dr. érvelését és határozatában megállapította, hogy *Anghelescu* nyelvvizsga rendeletét törvénytelenül alkalmazták.

Sandomingo délamerikai köztársaság százezer európai zsidónak ad beutazási engedélyt

Londonból jelentik: San Domingo nyugatindiai köztársaság elhatározta, hogy százezer európai zsidó menekültnek beutazási engedélyt ad. A feltétel az, hogy a letelepülés tervszerűen történjék és a letelepülők eddig nem üzött ipari és foglalkozási ágakat vezessenek be San Domingóban.

A Földközi-tenger viharsarkai

Az olasz népszaporodás Tuniszban. Nizza és Korzika az olasz kivánságok homlokterében

Tunisz Ma a világpolitika egyik legégetőbb kérdése: Tunisz. Valamikor uralmi dolog volt így téridején elutazni Egyiptomba, honnan könnyen átrándulhatott az ember Tuniszba, sőt a szomszédos Tripoliszba is. Nem is kellett ehhez túlságos jómód, átlagos középosztálybeli is megtehetette ezt az utat — természetesen rövidebb időre. Ma azonban a közép-európai polgár nemigen gondolhat egyiptomi utazásra, üdülésre, nem is szólva arról, hogy Észak-Afrika területe most nem is kedély- és idegesil-

A francia kormány növekvő nyugtalansággal kezdte figyelni azt, hogy az olasz telepesek sokkal gyorsabban szaporodtak, mint a franciák, — és ezért előnyökkel igyekezett a francia állampolgárság felvételére csábítani az olasz bevándoroltakat.

Ennek a gondolatnak váratlanul nagy sikere volt. 1926-ig a bevándorolt olaszok 21 százaléka vette fel a francia állampolgárságot, — nagyrésztben a kényszerítő körülmények hatása alatt. —

lapító hely. Az arabok között is gyakori lázongások voltak észlelhetők az utóbbi évtizedekben s Tuniszra ma úgy gondol a békés polgár, mint egy lóporos hordóra, amelyik bármely percben felrobbanhat.

Tunisz ugyanis kényes útközpontra vált a két szomszédos nagyhatalom, Olaszország és Franciaország között s hetek óta folytak emiatt a nagypolitikai tárgyalások.

Olaszország — mint ismeretes — hivatalosan tudatta a francia kormánnyal, hogy az 1935 január 5-én létrejött Mussolini-Laval féle egyezményt többé fent nem állónak tekinti, miután azt kellő időpontban nem ratifikálták. Egyidejűleg Olaszország emlékeztette Angliát az 1916. április 6-iki titkos szerződésben foglalt gyarmati ígéretekre és kijelentette, hogy erre vonatkozólag várja a megfelelő indítványozást.

Olaszország legégetőbb érdekerületei jelenleg:

Tunisz, a Szezi csatorna földközi-tengeri bejárata és Dzsibuti, az Abesszínia szomszédságában levő, francia uralom alatt álló vöröstengeri kikötőváros.

Tunisz valamikor török hűbérállam volt és csak 1881 óta van francia fennhatóság alatt. Okori története összeesik Karthagóéval. Az újabb időkben a franciák többször is megkísérelték meghódítását, hiszen Afrika északi partjain, oly fekvése van, hogy az egész Földközi tengert uralni lehet Tunisz partvidékéről. 1270-ben IX. Szent Lajos francia király vezetett Tunisz ellen eredménytelen keresztény hadjáratot; 1535-ben V. Károly huszeder keresztény rabszolgát mentett ki az arabok fogságából, de fennhatóság alá hajtani ekkor sem sikerült. 1575-ben a törökök vették hatalmukba, ámde Hammuda a XVIII. század végén lerázta a török igtat Tuniszról. 1830-tól szinte allandóultak Tuniszért a harcok, egészen 1881-ig, amikor a francia hadseregnek sikerült Tunisz meghódítása és a nyolcvanas évek végére Bizertában hatalmas hadikikötőt is építettek a franciák.

A közvélemény egészen eddig az időpontig olasz gyarmatnak könyvelte el ezt az egész partvidéket, amikor az 1881-ik francia bekebelezés bekebelezett. Ennek dacára a következő másfél évtized alatt is folytatódott az olasz parasztek bevándorlása Tuniszba, amit az emberanyagban szegényebb Franciaország még elő is segített. Olaszország azonban nem nézte jó szemmel a hatalmi helyzet megváltozását és formális szerződést csak 1896-ban kötött, amikor az első, szerencsétlen végű abesszín háború után kénytelen volt nyugalmat keresni.

Ez, az 1896-iki meggyezés alapja volt — a legutóbbi időkig, — a két ország viszonyának. A kivándorolt olaszok nemzeti iskolát tarthattak fent és emellett állampolgárságuk is megmaradhatott. Ebben az irányban aztán csak a világháború után következett eltolódás hozott némi változást.

De mihielyt az olasz fasizmust erőre kapott, azonnal hozzáálltak a élvezett emberanyag visszaszerzéséhez — és az olasz-francia ellentétek kiéleződésének ez is egyik lényeges alapja volt.

Nizza. Valamikor szitén Olaszországhoz tartozott. Amióta Olaszország kivonult onnan, újból és újból követelte visszacszerzését. Tény, hogy a francia birtokbavétel 1860. ápr. 15-én népszavazás előzte meg, de (amint az általában történik), a kisebbségben maradt olaszok az eredményt presszionál tulajdonították. A népszavazáson ugyanis 255.743 szavazat esett Franciaország javára és csak 160 döntött Itália mellett.

LEIPZIGER FRÜHJAHRSMESSE 1939

Tavaszi Lipesei Vásár

Megnyílik 1939 március 5-én
Bármilyen felvilágosítást nyújt a
LEIPZIGER MESSAMT
Leipzig, (Deutschland)

60%-os utazási
kedvezmény a
német vasutakon

vagy a vásár tiszteletbeli képviselői: Eugen v. Angerbauer, Timișoara, I. Strada Praporgescu 2, Tel. 70. és Ludwig Schuster ezredes, német konzul, Oradea, Str. Nic. Iorga 1. Tel. 21—35

Maga a tartomány, amelynek fővárosa Nizza, a tengerparti üdülőhely, — 373.635 hektár nagyságú. Lakosainak száma 1936-ban 513.714, ebből 113.604 a külföldiek száma. Ez a szám itt azért olyan magas, mert hiszen a francia Riviera századok óta nagy vonzóerőt gyakorolt a külföldiekre. A népsűrűsége egyike a legmagasabbnak egész Franciaországban. Négyzetkilométerenként 137.5. Nizza, a ragyogó rivierai város 241.916 embernek nyújt otthont, s Franciaország ötödik nagyvárosának számít, s egyike a leggyorsabban benépesedett területeknek.

Érthető tehát, ha az olaszok Nizza visszaszerzésére újból elkövetnek mindent, de az is érthető, ha Franciaország sem akar tőle megválni.

Korzika. a Földközi tenger bájos szigete, Korzika, — amelyről sok regényt is írtak már, — történelme még Nizzánál is bonyolultabb jogviszonyváltozásokat mutat fel. A sziget lakossága kétségen kívül olasz eredetű; illetve az olaszokkal azonos törzshű ered. Nyelvük ma is inkább hasonlít az olaszhoz, mint a franciához, amitől meglehetősen elütő idióma.

A középkor óta Genua városa volt a sziget névleges ura. Fekvése a Földközi tengeri belkereskedelm fontos kulcsává tette.

Azonban a szabadságszerető korzikai nép századokon át küzdött a fennhatóság ellen és amikor Genua tanácsa 1768 május 15-én kétféle frankért eladta a szigetet a francia királynak, a harc nem szűnt meg, sőt folytatódott az új uralom ellen. Ennek, a XVIII. század végéig tartó szabadságharcnak a sziget legnagyobb fia, Napoleon vetett véget és 1796-ban csapatai pacifikálták az egész területet. Ettől az időtől kezdve zavartalan volt Korzika szegén a francia uralom.

Most ismét viharsarok lett. Hogy a béke galambja leszáll-e Korzika szigetén újból, azt a közeljövő fogja megmondani.

A szezi csatorna. Rendkívül fontossággal bír a Szezi csatorna kérdése.

Azzal, hogy a fasiszta Olaszország egész Abessziniát teljesen meghódította, a Vörös tengernek az Indiai óceánba való torkolatánál olyan hatalomra tett szert, amellyel Távol-Kelet felé nemcsak Franciaország, de Anglia érdekeit is veszélyeztetheti abban az esetben, ha erős tengerparti kikötője van. Ezen a ponton pedig Dzsibuti, a szűk torkolat legfontosabb kikötője, francia uralom alatt áll. Ezért szeretné Itália az Abesszínia és a tenger között elhúzódnó, s francia fennhatóság alatt álló földszívet és ezzel együtt Dzsibutit is megszerezni, ami (eddig) — a legélesebb útközpontra volt Olaszország és a többi nagyhatalom között.

Hogy az utóbbi időkben lefolytatott tárgyalások mire vezettek ezekben a fontos kérdésekben, mikor a sorokat írjuk, még nem tudjuk.

A remélhetőleg békés megoldás — azonban már nem késhet sokáig. (h.)

Az emigráns oroszok megszervezése a bolsevizmus ellen

Popov kozák főnök agitációs útja az ukránok és a volt fehér hadsereg tisztjei között

Londonból jelentik: Popov kapitány, a kozákok hetmanja, aki hosszabb időn át Kárpátalján tartózkodott, ahol ukrán szabadcsapatokat szervezett, most Jugoszláviába utazott. Itt az emigráns orosz tiszteket akarja megszervezni. Popovnak az ukránok megszervezésén túlmenő célja van. Össze akarja gyűjteni az összes emigráns oroszokat, hogy a bolsevizmus elleni harcra szervezze meg őket.

POLYÁK ISTVÁN:

Chamberlain Rómában

„Due razze imperiale...“

Róma, január hó.

A mikor Chamberlain minden ellenzéki torlaszt elhárított római útja elől, az olasz közvélemény a bizonytalan találgatások és jóslások útjáról a biztos, kezdeményező kombinációkra tért át. Az új képlet körülbelül így fest: az angol birodalmi érdekek összeegyeztetése az olasz birodalmi érdekekkel elsőrendű európai békekérdés. A tengelybarátságok érintetlenségének a fenntartásával meg kell találni az együttműködés biztos alapját a Földközi-tenger új telekkönyvezésére, az A, de különösen a B és C lapok gyökeres átalakítására.

Az olasz sajtó — van-e alapja, vagy nincs, „chi lo sa“ — azt az illuziót akarja kelteni, hogy Franciaország kiesett a világ közepéből és az angolok hajlandók dldozatokat hozni — a franciák rovására. Magyarul, röviden: Tunisről, Corsicáról, Dzsibuti-ról tárgyalni kell, akár tetszik a franciáknak, akár nem.

Igaz, először az angol sajtó ütötte meg ezt a hangot: két birodalom találkozója lesz a római látogatás. A „Times“ határozottan úgy írt, hogy két „világbiro fajt“ köszönti egymást a római találkozás alkalmával. Azóta az olasz sajtó hivatalos, stereotíp kifejezőmódja lett a két „razza imperiale“ találkozója. — Due razze imperiale si salutano... „politica di pace dei due Imperi“ — ezek ma az általános ismétlődő szövegek. Hogy mennyi a valóságos alapja ennek a képletnek, azt a jövő dönti el. A nagy tettek nagy vágyakból születnek és a nagy vágyakat nagy illúziókkal fűtik. Az olaszoknak pedig jó miniszterük van az Impero mozdonján...

Mulasztások a fogadtatás körül

Igen, mulasztás történt. A tömegdemonstrációk, impozáns felvonulások, ünnepek rendezői elfelejtettek valamit előkészíteni a fogadtatásra. Ne tessék udvariatlanságra, szándékos hibára gondolni. Ellenkezőleg. A nagy igyekezet, az általános öröm miatt felejtették el megtanulni a jó öreg Chamberlain nevét. Szép ütemesen, mennydörögve, úgy ahogy a Duce nevét szokták harsogni:

Du-csel! Du-csel!

A tömegfelvonulások, a vezérek, a kiválók érvényesülésének, ünneplésének a korában élünk. A közösséget egybeolvasztó legfelületebb, de legkönyebb módszer az egyformán, ütemesen, kórusban harsogott név, vagy jel-szó.

A tömegnek nem fontos, hogy mit kell üvöltöznöd, de az fontos, a siker tika egyenesen, hogy jól kiejthető, ütemesen, ropogósan tagolható kéttagu szó vagy két rövid, egy hosszú üvöltés legyen a varázsige. Mondjuk olyan, mint a labdarugók csatakiáltása: huj! huj! hajrá!

Imponderabile? — De nagyon fontos. A mi „éljen“-ünk is kéttagu. Ha nem érvényesül olyan jól, azt az „é“-nek meg az „e“-nek köszönhetjük. A németek is „sieg“-et ragasztottak a „heil“-hez, de még így is csak kimondottan nagy tömegben érvényesül. Mennyivel hőmpölygőbb, mélyebb és méltóságosabb a „du-csel!“ Tessék egyszer meghallgatni a Piazza Veneziaán.

A hideg demokratáknak még nincs ilyen akklamációjuk. Lehet azonban, hogy a szűk-ségrendeletek után ezt is eltanulják a diktatúráktól. Azt sem tudjuk, hogy Stalint hogyan akklamálják a tovarisok. (Lehet, hogy a kenyeret kórusban kérik és meglehetősen sokan, de nem hallatszik az ütem a gépfegyverek zajától.)

Tehát elmulasztották a jó öreg Chamberlain nevét megtanítani, azaz ügyes kéttagu akklamációval átalakítani. Mondjuk így:

Csemb-lén! Csemb-lén!

Vagy talán még könnyebb lett volna így: Sem-lén! Sem-lén!

Azért merem ezt állítani, mert az olaszok szívesebben mondanak e-s-t, mint c-s-t. Az őtöt „csinkve“ helyett szívesebben mondja „sinkvé“-nek, és ha mond valaki valamit, akkor inkább „dise“ és nem „dicse“.

Hogy mennyire fontos lett volna megtanulni ütemesen Chamberlain nevét, azt tapasztalhattuk az érkezésnél, a Termíni előtt. Megérkezik a vendég. A fogadtatás gépezete hibátlanul működik. Már itt van a kedves vendég! A tömeg morajlik. Bátorosan zúgás hallatszik innen is, onnan is.

Várják a hangadót, aki elindítsa az eget-erő éljenzést. Próbálkoznak. Itt-ott egy félénk hang próbál kiágaskodni a furcsa névvel. Nem megy. Pirulnak, izzadnak. Végül is „eviva“-ban tör ki a hatalmas tömeg és mindenki a saját szakállára üvöltözi az éppen ajkára toluló szavakat.

Valaki a nyakába vesz egy kölyköt, aki azt állítja, hogy ő ki tudja mondani a furcsa nevet. Hatalmas ponyvát lenget a kezében és ék-telen sivalkodással igyekszik megadni a hangot. A kölyök ordítóása nyomán lassan megindul az általános éljenzés. Sok jóakarattal meg lehet érteni, hogy kit éljenzenek.

Mindezek dacára azonban őszintén örülnek. Szeretik az angol miniszterelnököt. Min-

denki megvan győződve arról, hogy ajándékot hozott. Talán Tunisit és Corsicat, meg Dzsibutit... Ki tudja...

Az esernyős ember

A magas vendégek látogatása nyomán még jobban bámulják a Duce-t, mert hiszen utóvégre is neki szól a látogatás. Talán ezért is örülnek úgy a látogatásnak. Ahol az angol vendégek autója megjelen, ott a tömeg lelkesen éljenzi őket. Órákat várnak egy-egy ilyen helyen, hogy láthassák az öreg miniszterelnököt, meg talán... az esernyőjét.

Az Opera díszelőadását rádióközvetítésben hallottam, de amint magam elé képzeltem a díszpályát, az esernyő is eszembe jutott. Fogadni mernék rá, hogy ott volt a páholyban is, a sarokban odátámasztva. Miért ne? Hiszen ott volt az érkezésnél is a karján. A sok egyenruha között a polgári habitus eme lényeges darabja — az esernyő — volt talán a legjellemzőbb. Ott volt a kezében, amikor a Pantheon királysírait megkoszorúzza és ott volt akkor is a kezében, amikor a Viktor Emánuel emlékmű előtt az Ismeretlen Katona sírját megkoszorúzza. Az esernyő, a polgári viselet legpolgáriabb jellemzője. A „tipo borghese“ viselete. Amit a fasizmus kíméletlenül kifiguráz.

Chamberlain-nel azonban másként áll a dolog. Utóvégre hetvenéves korban már érthető, ha valaki néha támaszkodni szeret valamire.

Pénteken a déli órákban a Szentatya fogadta az angol miniszterelnököt. Az esernyő most sem maradt el. Pedig ragyogó napsütésre ébredt Róma népe ezen a napon, ha egész éjszaka zuhogott is az eső. A pápai udvar azonban már előre felkészült és a szemfüles ajtónállók bizonyára észrevétlenül levarázsolták karjáról a nevezetes miniszterelnöki esernyőt.

Chamberlain (x) Rómában koszorút helyezett el az olasz hősök emlékművén

Összeütközés támadt
aprágai és aruszinszkói kormány között

Volosin akarata ellenére Prchala cseh tábornokot nevezték ki a ruszin kormány harmadik tagjává — Volosinék nem hajlandók együtt működni az új miniszterrel

Prágából jelentik: A ruszinszkói kormány új taggal bővült. Ha a köztársasági elnök a Volosin-kormány újabb tagjává a szlovenszkói országos hadsereg főparancsnokát, Prchala cseh tábornokot nevezte ki. Prchala nem rutén származású ugyan, de a prágai kormány ez a körülmény nem akadályozta meg abban, hogy a miniszteri kinevezést keresztyűlgye.

A huszti alkotmány szerint a ruszinszkói kormánynak három tagjai van, s mostanáig

csak két miniszteri állás volt betöltve. Prágában azzal indokolják a kinevezést, hogy Volosinék hetek óta nem tettek javaslatot a harmadik hely betöltésére. Ezzel szemben a Volosin-kormány hangsúlyozza, hogy már két jelöltet is előterjesztettek, de Prága azok közül egyiket sem fogadta el. Ezért a ruszinszkói kormány elhatározta, hogy Prchala kinevezését nem fogadja el, és mindent megtesz működésének megakadályozására.

ORTENSA SATMARY és a háziasszonyok

Bucuresti, január hó.

A fővárosi lapokban gyakran lehet találkozni Ortensa Satmary asszony nevével. Különböző, feminista jellegű egyesületek elnöke, titkárnője; női mozgalmak lelke, mozgató ereje ő; érdekes előadásokat tart; nagy műveltségről tanubizonyosságot tevő, szellemes cikkeket ír; egy időben városi tanácsos is volt és talpraesett, a nők érdekeit harcossan védő, felszólalásait részletesen közzétek az újságok; headványokat intéz női közületek nevében különböző minisztériumokhoz; asszonygyűléseken szónokol — egyszóval igen munkás és nagytehetségű közéleti hölgy, a legkiválóbbak közül való.

Abban az időben, mikor mi erdélyi magyarok, a román társadalmi és közművelődési életet kezdtük megismerni, már magyar hangzású neve miatt is feltűnt nekünk Ortensa Satmary asszony. Szerettük volna kisajátítani magunknak. Magyar újságírók egyre-másra keresték fel bucuresti lakásán — e sorok írója is — és kerekén megmondták neki, hogy ő a neve után ítélve tulajdonképpen magyar nő. Ortensa Satmary asszonyt azonban nem érték készületekkel a mellének szegzett érvek és magyarázatok. Azzal védte ki a támadást, hogy ő ortodox vallású, színlombán családjából származik, sőt férje, *Satmary Papp* Sándor festőművész, akinek a nevét viseli, szintén nem mondható magyarnak. Nemcsak azért, mert teljesen román színlombban nevelkedett és nem is tud a mi nyelvünkön, hanem mert, mondotta, férjének édesapja, a magyar szabadságharc után Romániába emigrált *Satmary Papp* Károly festőművész, aki itt a régi Bucuresti város képeinek hírneves megörökítője és I. Károly király udvari festője lett, állítólag szintén nem volt magyar, hanem csak magyar nemesseget nyert román családból származott.

Erről már nehezebb lett volna vitatkozni. Mindenesetre akkoriban még élt az ifjabb Satmary, Ortensa asszony férje, egy bájos modorú idős úr, aki az ilyen interjúk alkalmával megjelent néha felesége dolgozószobájában, szívélyesen üdvözölte az érdeklődő magyar riportert és megbocsátó mosollyal igazolta a családja származásáról felhozott adatokat.

A Háziasszonyok Testülete

A napokban egy mozgalommal kapcsolatban került ismét a lapokba Ortensa Satmary asszony neve, amely az ő ötlete, az ő kezdeményezése, s amely az ő bugylikodására mulathat fel eddig annyi eredményt, hogy egy sereg nőgyűlési nevében emlékiratot intézhetett a munkaügyi minisztériumhoz, hogy engedélyezze a Háziasszonyok Szakmai Testületének megalakítását.

Mindjárt le kell szögeznünk: Ha nem is látszik sikerrel kecsegtetőnek ez a kezdeményezés, mindenesetre meglepő, eredeti, újszerű. És a legrokonszenvesebb Ortensa Sat-

mary asszony minden eddigi kezdeményezése között. Mert ezúttal a kiváló feminista vezér abban a szerepkörben igyekszik elismertetést, méltánylást, jogokat biztosítani a nőknek, amelyben a legzívesebben látjuk őt: az otthoni munkavégzés, a háziasszonyi kötelesség-

Nyilatkozik Satmary Ortensa az érdekes mozgalomról

Felkerestük Ortensa Satmary asszonyt, Biserica Enei-utcai otthonában.

Még a régi Bucurestiből való egyemeletes épület a Satmary-ház. Lent: belvárosi üzletnek. S fent, a szűk lépcsőfeljárató egész emeleten három összenyitott teremből álló értékes képtár, kevés antik bútorral, nagy szőnyegekkel, két, szinte észrevétlenül meghúzódó hencserrel; ez Ortensa Satmary lakása. Az egyik teremből egy leeresztett függöny résein át bolt-hajtásos bejárató fülkébe lehet bepillantni, ahol képek és könyvek emléket-halmozó összevisszasága fölött örök-mécses ég; a néhány évvel ezelőtt elhunyt férjére való kegyeletos emlékezés jele.

Kis, baragos, fekete kulya csabolya rohan meg.

— Nem harap — bátor Ortensa Satmary asszony és helyet foglal a hatalmas kandalló padkáján, míg nekem egy régi, faragott széken kínál helyet.

Dunború homlokú, sötét-vörösbő játzó hajú, sugárzó tekintetű hölgy. Minden szaván a szüntelen munkálkodásban égő lélek melege. Mosolyog.

— A Háziasszonyok Szakmai Testületének gondolata csakugyan mindenkit meglepett. Pedig oly egyszerű és magától érthető, hogy csodálkozni kell: miért nem vetődött fel hamarabb? ... Végeredményben a háziasszonyi foglalkozás is épügy szakma, éppúgy különleges tudást, hozzáértést, időt, erőt, odaadást és más-egyebet igénylő munkakör, mint akármelyik más mesterség... Egy háziasszony okmányaiába, útlevelebe a foglalkozás-rovatba ezt a minőséget jegyzik be: „Casnică”. S igaz is: ez a foglalkozása, mestersége: háziasszony.

Aztán így fejt ki részletesen álláspontját:

— A nő házimunkája éppoly jelentős jövedelmezősége a családi közösség számára, mint a férfié, akár mesterember, akár hivatalnok, kereskedő vagy szabadfoglalkozású legyen is az.

A férfinek az otthonon kívül végzett munkáját, igaz, megfizetik és ez a pénz szolgál a család fenntartására. De az asszony házi munkája egyenértékű ezzel, annak ellenére, hogy nem fizetik, mert az ő reggeltől estig szünet nélkül végzett munkája éppúgy vagy még jobban kimeríti az egyén munkabíró és teljesítő képességét s éppúgy szolgál az egész család javára, mint a férfié.

Nem lehet tehát figyelmen kívül hagyni ezt a munkát, csak azért, mert nem kapja meg látható pénzbeli ellenértékét... Amugy is elégséges igazságtalan elbírálásban részesül a munka. Bizonyíték erre az is, hogy azokról a nőkről, akik hozomány nélkül mennek férjhez és nincs háztartáson kívüli foglalkozásuk, az a felfogás alakult ki, hogy férjeik tartják el őket. Holott ők maguk tartják el magukat háztartási munkájukkal, amely önmagában is tőkeértékű, amelynek megvan a hozama s megvan a pénzértéke is abban az esetben, ha máshol végzik — és amely a családi otthonban a férj munkájával azonos mértékben járul hozzá a férj és a gyermekek ellátásához.

Ha a nő a háztartáson kívül végez munkát, annak pénzbeli ellenértékéből fenn tudja tartani magát s azonkívül marad még egy többlet, ami az ő személyes illetménye, az ő személyes céljait szolgáló érték. A háztartásban azonban a nő egész munkájának gyümölcsét a család emészt fel. Ez az önzetlenség és áldozathoz nem ok arra, hogy teljesítményét figyelmen kívül hagyjuk.

Klónben is: Egy olyan kormányzati rendszer, amelynek uradma alatt jelenleg élünk és amely elismeri a munka elsőbbségét, tisztelt-

teljesítés nagy és fontos szerepkörében, ami természetesen magában foglalja az anyai áldozathozás szent hivatását is.

Az első pillanatban szinte ellentmondást láttunk Ortensa Satmary asszonynak a háziasszonyok érdekében való sikraszállása és eddigi tevékenysége között. Lám: a harcoss feminista vezér, aki eddig a nők politikai és általában közéleti jogainak elismertetéséért küzdött és aki eddig különösen az otthonon kívül munkát-végző, ügynevezett „dolgozó nő”-nek a kenyérkereseti foglalkozások minden ágában való térhódításáért hadakozott, most a — háziasszonyokért emel szót.

ben kell hogy tartsa a tényleges munkát, amelyet a háziasszonyok akár közvetlenül, akár pedig felügyelet gyakorlással, ügykezeléssel végeznek. Az ő munkájuknak kimagasló társadalmi és gazdasági jelentősége van s valóban nem érdemlik meg, hogy el-nem-ismeréssel büntessék azt, csak azért, mert nem huznak érte fizetést.

Az új alkotmány értelmében minden foglalkozási ágának meg kell hogy legyen a szakmai szervezete: céhe, testülete, az ezekkel járó jogokkal és érdekképviseleti előnyökkel. Logikus és természetes tehát, hogy elismertessék a háziasszonyi munka is mint foglalkozási ág s hogy megadassék a háziasszonyoknak a szakmai tömörülés, egyezőülés lehetősége vagyis elismertessék számukra a jog, hogy megalakítsák a Háziasszonyok Testületét, éppúgy, mint ahogy megalakították a mérnöki kamarát, az újságírócehet vagy a többi mesterségek és foglalkozási ágak testületét.

— És mi volna ennek a célja? — kérdeztük.

— Az érdekképviselet... S ezt bizonyára hathatósan végezné ez a testület. Mert igaz ugyan, hogy a tehnikai vívmányok, a társadalmi viszonyok s különösen a család megélhetési gondjainak súlyosodása miatt sok nő kényyszerül ma már munkateltjesítésre az otthonon kívül. De azért a háziasszonyok testületébe még mindig kétségkívül sokkal több tagot lehetne — vagy kellene — beírni, mint bármely más korporációba. Mert az országban kétségkívül több háziasszony-szakmunkás van, mint akármelyik más szakmabeli.

Jávör Béla.

A királyi helytartóhoz fordulnak a földgáz árának csökkenése miatt

Torda. Saját tud. Tordán tudvalevőleg tulajdonilag földgáz-fűtésre vannak berendezkedve a háztartások s természetesen az összes gyári és ipar-telepek is. A lakóházaknak több mint kétharmada földgázfűtésű. Ezért nagyon is közelről érdeklők a tordaiakat a földgázak időnkénti változásai, melyek erősen existenciális hatásúak, épen a mai általában súlyos megélhetési viszonyok közepette. Erthető tehát, hogy milyen megdöbbenéssel értesült Torda földgáz-fogyasztó közönsége arról, hogy a „Sonametan” gázelosztó társaság ismét emelte a gáz árát, még pedig úgy, hogy az a házi fogyasztókra is vonatkozik és így az átlagos 1 leu 22 banis köbméterenkénti egységár 1 leu 57 banis lesz. E jelentékeny áremelés a lakosságot méltán elkoserítette és elhatározták, hogy kérvénnyel fordulnak Mures tartomány királyi helytartójához, hogy a súlyos anyagi többletterhet jelentő gáz-áremelést humánusan hatálytalanítsa.

Lippay Lajos dr

A titokzatos Keleten

Sok képpel, díszes kötésben 145 lei.

E gyönyörű könyvben elvonul és feltáru előtünk Bombay, Colombo, Singapore, a Fülöp-szigeteknek színes világa, Shanghai, Kambodzsa és Sziám. Nagy értéke, hogy az író nem muló képet fest róluk, hanem megvilágítja bennük a régi és új civilizáció lelkét, egész szellemtörténetét, élő embereivel, történelmével, vallásrendszerével, büneivel és erényeivel együtt. Mindent meglát, mindent megítél, minden problémára van válasza s őszinte ott is, ahol más igazságokat kell megmondania.

P. Gyéressy Agoston

**Uram,
nem vagyok méltó**

Fűzve 60 lei.

Az eucharisztia lekiyümléseinek kimélyítéében nagy szolgálatot tesz minden — komoly lelkiéletre törekvő — katolikusnak P. Gyéressy Agoston, a nemrég visszatelepített pálos-rend tagja ezzel a könyvével, amelyben — a mindennapi szentmisék imáiból merítve — elmékedések formájában a liturgia örökész szövegeinek eucharisztikus vonatkozását ragyogtatja bele az olvasó szürke hátköznapj életébe.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Nagyvárad, II. Károly király-út 5. sz.

ELFIZETÉSI ARAK: Helyföldön: Egész évre 900, félévre 450
negyedévre 225, egy óra 75 lei.

Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15 P
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.

Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037

Telefon: 12-27.

Kolozsvári szerkesztő: **dr Sulyok István.**

Kéziratokat nem őrünk meg és nem adunk vissza.

Egy báli meghívó

Művészi ízlésű, megkapóan finom, magyaros motívumokkal díszített báli meghívott hozott a posta. A bucaresti magyar diákbál meghívója. A bucaresti férjiszövetség Koós Ferenc Köre 1939 február 18-án este 9 órai kezdettel rendezi meg a diákbált, a Liedertafel (Academiei utca 20) összes termeiben. A főváros magyar ifjúsága szívvel, lélekkel várja mindazokat, akik elmennek a bálra, de várja, sőt elvárja azokat is, akik nem mehetnek el, hogy anyagi erejükhöz mérten segítsenek a sok gonddal és nehézséggel küzdő magyar ifjúságon. A diákbál meghívójához a rendezőség a következő megkapó kísérő szöveget mellékelte:

Megint kopogtatunk az erdélyi házak kapuin s belépünk, mielőtt azt mondanák: szabad. Mert úgy érezzük és hisszük, hogy mi, bucaresti magyar főiskolai hallgatók, nagyon közeli ismerősei vagyunk mindenkinek, aki erdélyi magyar népünkkel lelki közösséget vállalt s felelősséget érez jövőjével szemben.

Az idén kétszeresére gyarapodott számunk s jelentős részét képezzük annak a rétegnek, mely a jövőben vezetésre hivatott. Fel is fogtuk az életnek és az időnek üzenetét, akarattal, tisztában vagyunk társadalmi hivatásunkkal s tudjuk, hogy mindezt elsősorban azzal igazolhatjuk, hogy mint egyének, becsületesen és komolyan végezzük tanulmányainkat, felkészülésünket. Igen nagy akadály a munkabírásunknak szegénységünk. Eddig is szegények voltunk, de most szegénységünk is megkétszereződött a aggodalommal nézzük súlyos táplálékban élő sok diáktestvérünk harcát a könyörtelen gondok valóságával. Ezért kopogtatunk és lépünk be meghívónkkal, melyek vidámnak tetsző oldalain keresztül komoly és mély üzenetet küldünk: most, mikor egy új esztendő küzdelmei előtt állunk, támogatásért fordulunk mindenkihez, aki szavunkat szívével értette meg, s aki arra szívével fog válaszolni.

Adjon az Isten boldog új esztendőt.

RENDEZŐSÉG.

Bizonyos, hogy ez a kérelem minden érző magyar szívben meghallgatásra talál s aki csak teheti, anyagi erejéhez mérten segítségére siet a magyar jövőt sok gond, nélkülözés és fáradtság közepette is vállaló, kitartással, becsülettel küzdő ifjúságunknak.

SZERDÁN UTAZIK RÓMÁBA PETRESCU COMNEN. Bucuresti. Saját tud. Petrescu Comnen, Románia új vatikáni követe szerdán délelőtt a Simplon expresszel utazik el Rómába, hogy elfoglalja hivatalát.

Halálozás. P. Fülöp Sándor Gyula ferenc-rendi áldozópap, volt zárdafőnök, definitor és tábori lelkész, 53 éves korában a haldoklók szentségével megerősítve Szászvároson elhunyt. P. Fülöp Sándor közel harminc éven át fejtett ki buzgó lelkipásztori tevékenységet. Halálát a ferenc-rendi zárdán kívül széles körben gyászolják. Temetése vasárnap volt nagy részvét mellett Szászvároson.

UJABB HUSZONHAT VOLT LÉGIONISTA TETT HÜSÉGNYILATKOZATOT. Bucuresti. Saját tud. Az igazságügyminiszterhez 26 újabb legionista hűségnyilatkozata érkezett, akik a vacaresti, szatmári és tordai börtönökben ülnek

Zürichi zárlat. Párizs 11.68, London 20.69 fél, Newyork 442 háromnegyed, Brüsszel 74.87 fél, Milánó 23.30, Amszterdam 244.60, Berlin 177.65, Prága 15.15, Varsó 83.50, Belgrád 10, Bucuresti 325.

MILLIÓS SIKKASZTÁS VÁDJÁVAL LETARTÓZTATTAK EGY TISZTVEISELŐT. Bucuresti. Saját tud. A craiovai rendőrség letartóztatta Al. Sastescu tisztviselőt, aki régebben a craiovai vámhivatal pénztárosa volt s jelenleg pénzügyigazgatósági hivatalnok. Több millió lei elikkasztásával vádolják. Házkutatást tartottak nála, amelynek alkalmával kétmillió értékű adóslevelet és váltót találtak a lakásán. Sastescu, akinek havi 2500 lei fizetése volt, 18 ház tulajdonosa. gépkocsija van és nagy összegeket adott kölcsön.

Temesváron elejtették az ügyvédi nyelvvizsga tervét. Temesvár. Saját tud. Az ügyvédi kamara annakidején, mint ismeretes, nyelvvizsgák megtartását tervezte. A kisebbségi ügyvédek egy része idezést is kapott a kamarához, ebből a célból. Az érdekeltek ügyvédek tiltakozásukat jelentették be és a tervezett nyelvvizsgát törvénytelennek minősítették. Az ügyvédi kamara most megváltoztatta régebbi álláspontját és a nyelvvizsga kérdését levette a napirendről. A kamaránál az a felfogás alakult ki, hogy az idősebb ügyvédek szerzett jogai elvitázhatatlanok, a fiatalabbak pedig amugyis román egyetemen végezték tanulmányaikat és így feltétlenül bírják az állam nyelvét.

ERTESITES

A minden évben január közepén kezdődő nagyméretű leltári vásárunkat ez évben is megtartjuk és tisztelettel hozzuk nb. vevőink tudomására, hogy a leszálított áru cipők elárúsítása **január 18-án, szerdán** veszi kezdetét.

REICHARD DEZSŐ és FIA
Cipőáruház

Elaggott és elszegényedett kereskedők és iparosok segélyezése. Torda. Saját tud. Az áldozatkészség és emberszeretet gyakorlásának igen szép példáját mutatta a tordai Sfatul és a Magyar Kereskedők Egyesülete. A tagjainak áldozatkész pénzügyi adományaihoz összegyűlt 15.400 lejtel huzsonhét szükességben élő, elaggott kereskedő s iparos családját segélyezte, arányosan kiosztva köztük ezt az összeget.

INFORMÁCIÓS SAJTÓSZOLGÁLAT AMERIKÁBAN. Az amerikai püspöki kar legújabb tanácskozásán elhatározta, hogy a National Catholic Welfare Conference eddig is nagyszerűen bevált sajtószolgálatát még szélesebb területekre terjeszti ki. A püspöki kar elgondolása szerint ez a sajtószolgálat kétirányú lesz: egyrészt arra fognak törekedni, hogy a katolikus egyházat érdeklő híreket a sajtóban mindenfelé eljuttassák, másrészt pedig, hogy alkalmas röpiratokkal és füzetekkel a katolikus egyház álláspontját a különböző kérdésekben megismertessék, hogy így a katolikus egyház ellen felmerülő rágalmakat vagy hazugságokat megakadályozzák és a közvéleményt a katolikus igazságoknak megnyerjék.

KÉT VILLAMOS AGYONLAPITOTT EGY GÉPKOCSIT A FŐVÁROSBAN. Bucurestiből jelentik: A Duesti uton súlyos szerencsétlenség történt. Egy bérgepkocsi át akart haladni egy villamos előtt, éppen akkor, amikor a másik irányból is villamos közeledett. A két villamos valószínűleg összelapította a gépkocsit, amelynek négy utasa súlyosan megsérült. A sofőrnek a csodával határos módon semmi baja nem történt.

Tóth Tihamér legszebb könyvei:

Hiszek egy Istenben	240 lei
Hiszek Jézus Krisztusban	240 "
Hiszek az Egyházban	240 "
Hiszem az örök életet	240 "
Krisztus Király	240 "
A szenvedő és győzedelmes Krisztus	240 "
Tizparancsolat I.	240 "
Tizparancsolat II.	240 "
Miatyánk	280 "
Üdvözlégy Oltáriszentség	223 "

Időjárás

A bucaresti időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: **Élénk szél, a hegyekben erős délnyugati nyugati szél, sok helyen köd, több helyen eső és olvadás. Az enyhülés tovább tart.**

Villamos és bérkocsi karambolja. Nagyvárad. Saját tudósítónktól. Könnyebb kimeneteli közlekedési baleset történt kedden délben a főutcán. Az állomás felé haladó egyik villamoskocsi összeütközött a 67. számú bérkocsival. Az összeütközés következtében a bérkocsis lova könnyebben megsebesült, míg a kocsi súlyosan megrongálódott. A bennülőknél szerencsére semmi bajuk sem történt. A rendőrség megindította a nyomozást, hogy a balesetet kitérje a felelősség.

Szegény gyermekek szeretet-vendégsége. Torda. Saját tud. Követésre méltó szép példát mutat az elesett szegénység gyermekeinek felkarolására és gondozására az új-tordai református Nőszövetség. Ezen a télen megszervezte a szegény gyermekek ingyen ebéd-akcióját olyképpen, hogy minden nap jó bőséges, tápláló meleg ebédet ad ötven szegény elemi iskolás gyermeknek. Minden nap megterítik részükre a szeretet asztalát s kitűnő ebédet főznek és osztanak ki nekik a Nőszövetség melegsívű tagjai, úgy hogy rendre egy-egy hölgy viseli az ebéd költségeit. Ez a nemeselektű akció április 1-ig látja el ebédrel a szegény gyermekeket.

UJ POSTAI DIJSZABÁSOK. A nemzetközi postaegyezmény értelmében a Romániából küldött levelek és levelezőlapok tarifájával kapcsolatosan az alábbi változások történtek: A Lengyelországra és Magyarországra küldött levelek husz gramig ezután tizenkét lejbe kerülnek, minden további husz gramért, vagy töredékéért még hét lejt kell a levélre ragasztani. A Magyarországra és Lengyelországra küldött rendes postai levelezőlap hét lejbe, a képes lap és a katonai levelezőlap ugyancsak hét lejbe a „válasz fizetve”-levelezőlap pedig tizennégy lejbe kerül. Módosítás csak a Romániából Magyarországra és Lengyelországra küldött levelek és levelezőlapok tarifáját illetően történt.

Molnár Róza festőművész kiállítása Temesváron. Temesvárról jelentik: Molnár Róza a kivételes tehetségű kézdívasárhelyi származású festőművész hétfőn nyitotta meg kiállítását a Savoy-szálloda nagytermében. A temesvári lapok nagy melegséggel innak a kiváló festőművész új képeiről s egyhangulag megállapítják, hogy az utóbbi évek alatt nagyot fejlődött. A képvásár már a megnyitás napján megindult s így valószínű, hogy Molnár Róza kiállítása a mindenképpen megérdemelt siker jegyében fog lezajlani.

Miniszteriumi megbízottak folytatják le a vizsgálatot a szatmári szeszszelostónál felfedezett vizsárlések ügyében. Saját tud. Ismeretes, hogy Galin Dumitru pénzügyigazgató, a szatmári szeszszelostó terhére nagyszabású visszafizetési vizsgálatot tartott a környéken és megállapította, hogy a dugaszolva árusított szesz ugy mennyiségileg, mint minőségileg hiányos és a közönséget literenként 9-11 lejjel károsítja meg. A pénzügyigazgató a vidéken számos üveget vizsgálott és azokat beszállította a szatmári ügyészségre. A bünyűgy hatóságok vizsgálatától függetlenül, a pénzügyigazgató tapasztalatairól távirati uton beszámolt a pénzügyminiszternek, aki miniszteri biztosokat küldött ki a vizsgálat lefolytatására. A miniszteri biztosok már hétfőn megérkeztek és a szeszszelostó több tisztviselőjét az ügy tisztázásáig felfüggesztették.

Kávéházakban, vendéglőkben kérte mindenkit a „MAGYAR LAPOK”-at.

Tűzvész okozott egy vásott gyermek a petroliummal leöntött és felgyújtott macskával. Bucuresti. Saját tudósítónktól. Ploestből jelentik: Vladeni községben egy 12 éves fiú azzal játszott, hogy petroliummal leöntött egy macskát és azt meggyújtotta. A macska kinyúlva egy szénaboglyába menekült, — amelyet felgyújtott, aztán tovább égve, egy csűrbe rohant, amely percek alatt szintén lángokban állott. Minthogy a szél miatt a tűz továbbterjedésének veszélye forgott fenn, a fél falu népe összefutott oltani a tüzet, ami nagy nehézségek árán végre sikerült is.

Betörték a székelyhídi református papilakba. Székelyhid. Saját tud. Ujból szaporodott eggyel a községben a betörések száma. Az elmúlt éjjelek egyikén a református papilak irodahelyiségébe ismeretlen tettes álkulccsal behatolt, fölfeszítette a Szabó Zoltán esperes iróasztalát s az ott őrzött kétezer lej készpénzt és a kétezerégernehány lejt tartalmazó templomi perselyt magához vette és a „jólvezett munka“ után eltávozott. A csendőrség teljes készséggel hozzáfogott a nyomozáshoz, hogy végre kézrekerítse a sorozatos betörések elkövetőit.

Elmekórházba szállították a marosvásárhelyi liceumistát aki késsel támadt az anyjára. Bucuresti. Saját tud. A jasi kiskorú törvényszék ügyészsége befeljezte a vizsgálatot C. Stoian, a marosvásárhelyi katonai liceum hetedik osztályának, jasi származású növendéke ügyében, aki késsel meg akarta ölni anyját, mert az nem adott neki pénzt arra, hogy külföldre utazhasson. A vizsgálat megállapította, hogy a fiú elmebeteg: kórházba utalták.

AMERIKAI KATOLIKUSOK A SZENNYIRODALOM ELLEN. Nagy feltűnést kellett az úvilágban az „America“ című folyóirat beszámolója azokról a küzdelmekről, amelyeket Msgr. F. Noll fort-wayne-i püspök immár hónapok óta folytat egyházmegyéjén belül az erkölcstelen irodalom ellen. Bizonyos újságok nem tudnak eléggé csodálkozni, hogy még az állami iskolák s a protestáns szervezetek is kiveszik részüket e nemes akcióból. A mozgalom máris kézzelfogható eredményeket ért el. Az ifjúsági egyesületek bojkottja miatt nem egy könyvkereskedés s nyilvános könyvtelárusító volt kénytelen beszüntetni a megbélyegzett könyvek, folyóiratok s újságok eladását. „Ez a harc — írja az America — abból a meggyőződésből fakadt, hogy minden tisztességes embernek: szülőknak, nevelőknek, hatóságoknak, sajtónak föltétlen érdeke az irodalom s a könyvkiadás tisztasága.“ A közvélemény hangulata bizonyítja, hogy a mozgalom, amelyet Msgr. F. Noll püspök elindított, valóban közérdeket képvisel. Mindjárt a hadjárat elején fölvetődött a kérdés: Mi legyen a mérték annak megállapításában, mikor erkölcstelen egy írásmű? A mozgalom vezetősége hosszas eszmecsere után elfogadta azokat az irányelveket, amelyeket a „Legion of decency“ dolgozott ki a film számára. Eszerint a következő folyóiratok, újságok s könyvek kerülnek feketelista-ra: 1. amelyek a rablást s fosztogatást dicsőítik, 2. olyanok, amelyek tartalmukkal szerződés ösztönöket ébresztenek, 3. amelyek erkölcstelen képeket tartalmaznak, 4. olyanok, amelyek állandóan cikkeket hoznak erkölcstelen szerelmi viszonyokról és 5. amelyeknek hirdetései nyilvánvalóan keresztényellenes jellegűek. E pontokat nem hozták nyilvánosságra, nehogy gergesztói legyenek az érletlen kíváncsiságnak s útbaigazítsák azt, aki efajta könyveket keres. Eddig mintegy 50 ilyen folyóirat került fekete listára. A rossz művek megbélyegzésével együtt halad a jó munkák propagálása.

Elvi jelentőségű döntés az alkalmazottak fölmondási idejének kérdésében. Nagyvárad. Saját tud. Elvi jelentőségű döntést hozott a törvényszék az alkalmazottak fölmondási idejének kérdésében. Weinberger Sándor, a Tenkei Autóbusztársaság volt alkalmazottja indított keresetet a társaság ellen. Keresetében előadta, hogy a társaság őt el akarta helyezni Váradról, amibe ő nem egyezett bele. Erre a társaság minden további nélkül egyik napról a másikra elbocsátotta. A munkabíró előtt tárgyalta előbb az ügyet és a munkabíró helyet adott a keresetnek, amennyiben 3 hónapi fölmondási idő kifizetésére kötelezte az Autóbuszvállalatot. Weinberger azonban a túlorákért, a vasárnapi munkáért és a ki nem adott szabadságokért is pörölte a vállalatot. Ezeknek a kereseteknek nem adott helyet a munkabíró. Az ügy a törvényszék elé került. Itt is helyet adtak a 3 hónapi fölmondási idő ügyében beadott keresetnek, a többi kereset törvényességének igazolására azonban új határnapot tűztek ki.

A nagyváradai Sasok turista egyesülete január 22-én, vasárnap délután 5 órai kezdettel a Duca-utca 9. számú ház tánctermében táncos egybekötött teadélután rendez. Belépti díj személyenként 20 lei. A Sasok turista egyesülete egybekötött teadélutánjait a jövőben is rendszeresen megrendezi.

Gyertyát kér egy magános Robinzon. St. Pierreből jelentik: A „Kondor“ nevű magányyacht tulajdonosa, Sir Allan Rey megjelent a reunioni katonai parancsnoknál és azt a szokatlanság kérését adta elő, hogy a Rodriguez-szigetén teljes magányban élő egyetlen ember, névszerint Heinz Mischel számára küldjön fél-mázsas gyertyát. Elmondotta, hogy amikor a yachtja a sziget mellett elhaladt, egy csónakban ülő emberre figyelt fel a yacht kormányosa. Kiderült, hogy a csónakos nem más, mint a Rodriguez-csoport egyik szigetén teljes visszavonulásban élő Mischel, aki a gyertyakérelmet azért adta elő, mert vallomása szerint minden éjszaka lámpát gyújt a sziget legmagasabb pontján és így figyelmezteti a hajókat a szárazföld közellétére. Lámpájából azonban hetekkel ezelőtt kifogyott a gyertya. A yacht tulajdonosa csak néhány szálát bírt átengedni neki s ezért közvetítette a kérelmet a katonasághoz, amely haladéktalanul teljesíteni fogja a Robinzon kérelmét.

Szépsikerű műkedvelői előadás Tordán. Saját tud. Kevés város magyarságának van olyan törekvő, produktív és magas művészi munkára képes műkedvelő gárdája, mint Tordának, ahol ezt a lelkes, öntudatos, komoly igyekvő együttest nagy lelkesedéssel és meleg szívvél szervezte meg Bethlen Mária grófné, aki fáradhatatlan agilitással és nemes buzgalommal vezeti a derék műkedvelő csapatnak, egyre értékesebb teljesítményű kultur-munkáját. Most ismét szép munkát végzett ez a kultur-együttes. A városi Vigadóban teljesen zsufolt házbán, gyönyörű sikerrel adta elő az „Aranyvirág“ című kedves muzsikájú operettet, hivatásos színművészekkel is ritkán látható kifogástalan összejátékkal, melyből minden szereplő meglepően rutinos alakítással vette ki a részét. Az előadás jövedelmével a szegény iskolás gyermekeket segítézik.

Szatmár megyéből husz népzenezt és táncost kivisznek a newyorki világiállításra. Saját tud. Szatmár megye legérdekesebb része az Avas hegység, ahol a völgykatlanokban elkülönülve élő népcsoportok általános szokások felett őrködnek. Néhány évvel ezelőtt Brailoiu Constantin bucaresti zeneakadémiai tanár, hónapokon keresztül tanulmányozta az avasi nép szokásait, táncait és zenéjét. Tapasztalatairól könyvet is írt és előadásokat tartott Londonban és Budapesten is. Brailoiu professzor most ismét az Avasban tartózkodik, még pedig azért, hogy a legjobb táncosok és népzeneészek közül kiválasszon husz egyént, akiket áprilisban kiutaztatnak a newyorki világiállításra, amelyen Románia egy 120 tagból álló csoport által bemutatja az ország vidékeinek népi jellegzetességeit is.

A város támogatását kérik a piaci barakkok építéséhez a nagyváradai húsiparosok. Nagyvárad. Saját tud. A piac új átrendezésével kapcsolatban az egyes szakmai csoportokat egészségügyi szempontok figyelembevétele mellett külön egységekbe osztották. A húsiparosokat a már meglévő barakkokba helyezték el, de kötelezték őket különböző átalakításokra. A húsiparosok az átalakítások elvégzésére árlejtést irtak ki. Most aztán kiderült, hogy a munkálatok elvégzéséért a legolcsóbb ajánlattevő is 300 ezer lejt kér. Kedden délelőtt a húsiparosok küldöttsége Székely Sándor elnök vezetésével mellett felkereste Chirila Augustin polgármestert és elmondották, hogy ezt az összeget nem tudják előteremteni és kérték a várost, hogy járuljon hozzá az átalakítási költségekhez. Ha ez nem volna lehetséges, úgy a húsiparosok azt kérik, hogy ezt az összeget a város kölcson formájában bocsássa a rendelkezésükre és részletekben fizethessék vissza. A polgármester megígérte, hogy foglalkozni fog az ügygel.

Temetés. Özv. Gábor Jánosné szül. Abczell Mária 53 éves korában Nagyváradon meghalt. Temetése szerdán délután 3 órakor lesz az 56. utca 5. sz. gyászházától. (Erdélyi „Concordia“.)

Brailában koldul Vladimir orosz nagyherceg unokahúga

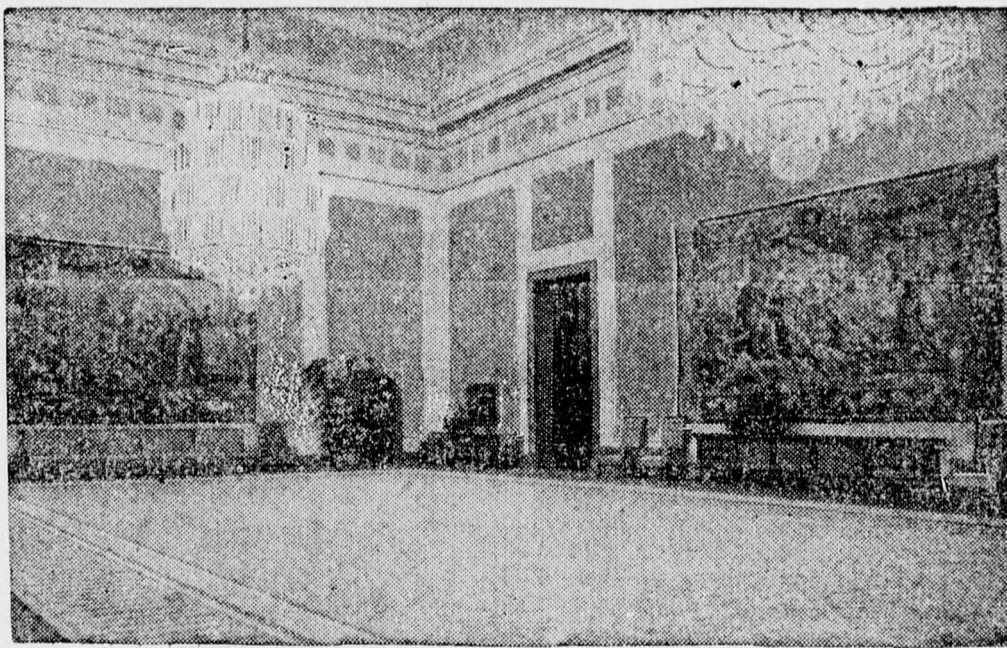
Elfogtak egy öreg koldusnőt, aki a Romanovok leszármazottjának mondja magát

Bucuresti. Saját tud. A brailai rendőrség egy tehetetlen, öreg koldusasszonyra lett figyelmes, aki utcasarkokon állva, kérégetett. Kihallgatása során az öregasszony azt állította, hogy ő Vladimir orosz nagyherceg unokahúga. Fel is mutatott egy medáliát, amelyben Vladimir nagyherceg arcképe látható.

Előadta a koldusasszony, hogy Kira Vladimirovskajának hívják, az oroszok kívül sok idegen nyelvet is beszél és a Romanov cári családból

származik. A cár trónvesztése után Párizsba menekült és ott a fehér-oroszok mozgalmához csatlakozott, amelyek a Romanovok visszatérésén dolgozott. Azonban a GPU üldözése elől elmenekült Franciaországból és Besszarabiában telepedett le, ahol sokáig nyomorgott. Onnan jött Brailába, ahol azután kénytelen volt koldulni.

A brailai rendőrség gondjaiba vette az öregasszonyt s nyomozást indított vallomása valódiságának megállapítására.

Nemrég adták át a rendeltetésének az új berlini kancellári palotát. Ez a kép a hatalmas fogadótermet mutatja be. Az érdekes csillárt híres bécsi üveggéskészítők állították elő

KÖZGAZDASÁG

Öt évre akarják megállapítani a búza nemzetközi árát

Megszüntetik a prémiumokat és minden export-állam megfelelő búza-mennyiséget exportál. Csak a vetésterület lesz állítási vezetéhez célhoz

Londonból jelentik: A nemzetközi búza-értekezlet Londonban befejezést nyert. A felmerült javaslatokat egy szélesebbkörű búza-kongresszus fogja megszavazni, mivel addig szükség van az egyes importáló és exportáló országok kormányainak meghallgatására.

Az értekezlet a kormányok elé emlékiratot terjeszt, amelyben egy öt éves egyezmény megkötését javasolják. Az egyezményben egy minimális árat határoznak meg, vagyis a búza öt évre egy minimális nemzetközi áron kerül értékesítésre és így a nemzetközi piacokon kizárni lenne a spekulációt és az áresést. Ezzel kapcsolatban megszüntetnék a kiviteli prémiumok rendszerét és minden állam annyi áldozatot hoz a gabonaexport érdekében, amennyit a belföldi és a nemzetközi minimális ár közötti különbözet megkíván.

A javaslat másik része az, hogy az exportáló államok az 1933. évi export alapján kvótáisan vennének részt a nemzetközi kereslet ellátásában. A vámokat megszüntetnék és megszűnne a búzára nézve minden jelenleg létező devizakorlátozás.

ELLENŐRZÉS NÉLKÜL MARADT A VETÉSTERÜLET REDUKCIÓJA

Az 1937. évi genfi nemzetközi gazdasági konferencia óta a mezőgazdasági értekezletek egész sora foglalkozik a mezőgazdasági bajainak megoldásával. Evtizedünk elején még általában a preferenciáktól várták annak gyökeres megoldását. De csak az 1932. évi stress konferencia emlékirata említi először hivatalosan a „preferencia” szót. Pedig a preferencia azért sem hozhatott gyökeres megoldást, mert azt csak a kontingentálásokkal kapcsolatban alkalmazták. Az összes konferenciák ered-

ménytelenül végződtek a kérdés gyakorlati megoldása tekintetében. Az 1933. évi londoni búzaegyezmény volt az első, mely megkísérelte az exportállamokat egy közös frontba egyesíteni, de annak határozatait egyrészt nem tartották be, másrészt kérdéses, hogy azok a határozatok alkalmasak volnának-e a kérdés gyökeres megoldására.

A helyzet a következő: A búzaegyezmény annakidején a tengerentúli export-államoknak a búzavetésterület 15 százalékos csökkentését ajánlotta és a készletek exportálásának nagyságát, megosztását s leszállításának időpontját fixizálta. A búzaáralakulás tekintetében is hoztak bizonyos határozatokat a vámfalakkal kapcsolatban, ami azonban másképpen is fagyatallanná vált egyrészt a későbbi áremelkedések folytán, másrészt, mert az egyes államok most már maguk is gondoskodnak az árak alátámasztásáról.

Alapvető hibája az egész egyezménynek, hogy a vetésterület 15 százalékos redukciójára alapítja a búzatermelés korlátozását. Ez a 15 százalékos korlátozás tényleg eredménnyel járhatna egy ideig, — míg a természetlagos növekedése ezt a százalékot túlhaladottá nem teszi. De annak a jelenben sincs nagyobb jelentősége még abban az esetben sem, ha ezt a redukciót be is tartják. Egész természetesen ugyanis, hogy a termelő a gyengébb minőségű földeket hagyja ki a termelésből s így ez a 15 százalékos redukció esetleg a gyakorlatban csak 5 százalékos terméscsökkentésnek felel meg. Hibája még az egyezménynek, hogy a másik kenyérterményről, a rozsról, nem emlékezik meg s így nagyon könnyű kibíró lehetne a rozsvetés területének növelése a búzaterület csökkentésével szemben.

Magas színvonalon kell tartani a búza árát

A búzaprobléma egyedüli megoldása csak az lehet, hogy az állam a búza árát oly magas színvonalon tartsa, hogy amellelt a termelés rentábilis legyen, de emellelt kötelezze a termelőt arra, hogy az okszerűség követelményeinek megfelelőleg gazdálkodjék s vetésforgalmában a kenyértermények annak megfelelőleg szerepeljenek.

Valamikor régen okszerű lehetett bizonyos körülmények között a „háromnyomású gazdálkodás”. Később felváltotta ezt a „javított háromnyomású”. De már ezekkel a rendszerekkel szemben is mindenfelé elterjedt a „norfolki négyes” (répa-, árpa-, here-, búzavetésforgó), amelynek Norfolokban sokszázados multja van s ami a szántófölddel szemben 25 százalék búzavetésterületet jelent. Kérdés, hogy jelenleg, a haladottabb s fejlettebb gazdasági viszonyok között, nem volna-e elég a 20 százalékos alap. Kötelezővé kellene tenni, hogy ott, ahol az állam segítőkezet nyújt az árak tartására, azok a gazdaságok, amelyek legalább 100 hold szántófölddel rendelkeznek (egyébként e szám módosulhat), ne vethessenek be nagyobb területet búzával kb. 20 százaléknál. 50—100 hold között ez a szám esetleg 33 százalék lehet. Aki többet vet be, arra egy megfelelő magas holdankénti adó rovatik ki. Ez adná meg a szankciót a búzavetésterület korlátozására. Ha az állam áldozatot hoz, hozhat áldozatot a termelő is, nem az államnak, hanem az okszerű gazdálkodásnak. Az állam nem segítheti azt a termelést, mely a felhasználhatatlan termények tömegét zúditja a világpiacokra.

Egész természetesen, hogy a multban mindenki szabadon termelhetett azt s annyit, amennyit s amit akart. — amikor még állami segítyezésre nem szorult. De fölösleges termények árát az állammal magas színvonalon tartani nem lehet. Hisz az arra örökké nem is volna képes. Ha a túltermelést oly módon akarjuk megakadályozni, hogy a termelésből kivont területet prémizáljuk, úgy egyrészt a gyengébb talajt vonja ki a termelő a termelésből, másrészt a területkiesésből előálló hiányt az intenzívebb kultúra pótolhatja. A gyengébb földeknek a termelésből való kiesése látszat-redukciót nem eredményezhet.

Ha flymódon szabályozzuk a világtermelést, úgy könnyebb lesz az exportmegosztás tekintetében megegyezésre jutni a világ export-államainak. Egyébiránt esetleg nagyon hatásosan egészíthetné ki fenti intézkedést egy bizonyos hektolitersúly alatti búzáknak a kereskedelmi forgalomból (az emberi táplálkozásra való tekintettel) való kivonása, mert hisz nem lehet a termelés célja a csekély tápértékű terményeknek a táplálkozásra való felhasználását elősegíteni.

Az addigi ajánlott utak és módok a búzaprobléma megoldására, eredményre nem vezettek. Már pedig évről-évre közeledünk ahhoz az időponthoz, midőn a túltermelés kérdése az egész világ mezőgazdasági rendszerét összeomlással fogja fenyegetni s így nagyon ajánlatos volna a kibontakozás útját a fenti irányban keresni, amely annak megoldását a legjobban tudja biztosítani.

Téli gazdasági tanfolyamok Bihar-megyében

Nagyvárad. Saját tud. Az EGE az illetékes gazdakörök kérésére a tél folyamán Bihar megye területén Tenkén és Mezőtelegden rendezett kétéhetes téli gazdasági tanfolyamot.

Tenkén a tanfolyam előkészítését és szervezését Czappfalvi József református lelkész vezette. December 6-án Koppány Rezső, az EGE kerületi felügyelője és Rica Lajos, földbírtokos, szenátor, a tenkei gazdakör díszelőke jelenlétében nyílt meg a tanfolyam. Az előadói teendőket, amelyben Koppány Rezső kerületi felügyelő, a növénytermelésről, Kellner György nyug. megyei főállatorvos az állattenyésztésről és állat-egészségügyről, míg Székely Lajos a kertészetéről, gyümölcs és szőlőtermeléséről tartottak értékes előadásokat. Szeghő Dénes az EGE állattenyésztési felügyelője a takarmányozásról tartott kimerítő előadásokat. A tanfolyam, amelyen 36 magyar kispazda vett részt, december 17-én ért véget.

Mezőtelegden Molnár Károly református lelkész készítette elő és szervezte meg a tanfolyamot. A szomszédos Pusztajlak és Pósalaka községekből is jelentettek hallgatók. Itt január 2-án nyílt meg a tanfolyam. Az előadásokat Sziklai Béla földbírtokos, Kellner György főállatorvos és Székely Lajos műkertész tartották. Január 14-én hálaadóistentisztelettel és vizsgával zárult a tanfolyam. A vizsgabizottság elnöke Flatt Jenő mezőtelegi földbírtokos volt. Jelen volt a vizsgán még: Telegdi László, az EGE központi felügyelője és Koppány Rezső kerületi felügyelő is. A vizsgán elhangzott szabatos és értelmes feleletek igazolták a negyven kispazdahallgató érdeklődését a tanfolyam iránt, amelynek előadásait mindvégig szorgalmasan hallgatták.

Méhésznapok Kolozsváron. Az erdélyi méhészeknek nagy ünnepe évenként az Erdélyi Méhészegyesület közgyűlése. Ebből az alkalomból a méhészek nagy számban szoktak Kolozsvárra érkezni a legtávolabbi vidékekről is, mert a közgyűléssel kapcsolatban rendszerint magas színvonalú szakelőadásokat szokott az egyesület rendezni. Az idén február hó 2-án, Gyertyaszentelő napján délután 4 órakor tartja meg az egyesület a közgyűlést, amely alkalomból a közgyűlést folytatolag dr. Örsösy Pál Zoltán, az európai hírnévnek örvendő szaktudós is előadást tart. E helyen említhetjük meg, hogy az E. M. E. az utóbbi években örvendős fejlődésnek indult. Hivatalos lapja, a Méhészeti Közlöny egészen modern, új formában, nagyobb terjedelemben jelenik meg január 1-től. Az egyesület 5 éves munkatervét dolgozott ki és az 1938-ik esztendő már ennek keretében folyt le, ezért is jóval nagyobb az érdeklődés az egyesület működése iránt a méhészek széles rétegében. Az egyesület az Erdélyi Gazdasági Egylettel együtt átköltözött a Muresan-utcából a Regálá-utca 16. szám alá és közgyűlést is ott fogja megtartani. Az egyesület évi tagdíja 100 lei, amelynek ellenében a tagok az egyesület hivatalos lapját is kapják.

Hivatalos terményárak Nagyváradon. Búza 410, rozs 380, árpa 400, zab 365, tengeri 360. Piaci árak: Búza 410—420, rozs 300—310, árpa 420—430, zab 400—410, tengeri 350—360.

Új maximális árak Tordán. Saját tud. Az élelmiszerek új maximális árait a tordai városi tanács a következőkben állapította meg: Fehér liszt kilója 9 lei, félféher 8.50, barna 8. Fehér kenyér 9, félféher 8.50, barna 7. Húsárak: nagy marha I. oszt. 23, II. oszt. 18, növendék 25, szopóborju 30, bivaly 24, juh 20, sertés 30, karaj 34, ház 36, olvasztani való szalonna 32 lei. Ettermi árak: három fogásos menü I. osztályú étteremben 24, II. osztályuban 20, III. osztályuban 16 lei.

Apróhirdetések

Allást keres

szavanként 1 lei

Házvezetőnek

menne plébaniára is, Révészre, Nagyvárad, Str. Vasile Conta 22.

Adás-vétel

szavanként 3 lei

Singer varrógép,

keveset használt eladó. Ugyanott 1 és 2 szobás lakás kiadó. Nagyvárad, Str. Codrilor 11

Megvételre

keresek jó állapotban lévő modernebb ebédit vagy kombinált szobát. Címeket a kiadóba kérek.

Szmozing.

alig használt, magas, vékony alakra, eladó. Nagyvárad, Str. Paraului I. Károly király és Vlahuta-utca összekötő utcája.

Eladó

női télikabát és más ruhanemű. Nagyvárad, Str. Scoalei 10.

LEGUJABB

A romániai magyarság négy képviselője és Dragomir Silviu kisebbségügyi kormánybiztos együttes kihallgatáson volt a belügyminiszternél

Bucuresti. Saját tud. Hivatalosan közlik, hogy kedden délelőtt a romániai magyarság képviselői részéről gróf Bethlen György, dr Gyárfás Elemér, gróf Bánffy Miklós és dr Szász Pál, s velük együtt Dragomir Silviu kisebbségi kormánybiztos is együttes kihallgatáson jelent meg Calinescu belügyminiszternél.

A hivatalos közlemény nem ad részleteket a kihallgatásról és a kihallgatáson részt vettek sem

nyilatkoztak. Azonban kétségtelen, hogy a kihallgatás folytatása volt azoknak a tárgyalásoknak, amelyek Kolozsváron kezdődtek a magyarságnak a Nemzeti Ujjászületési Arcvonalhoz való csatlakozásáról.

A magyarság vezetői és a kormány képviselője közötti tárgyalások eredményéről valószínűleg kedden este adnak ki hivatalos jelentést.

Barcelonát északról és délről körülzárta a spanyol nemzeti hadsereg

Franco tábornok rádió fel szólította a katalánokat, hogy hagyják abba az ellenállást. — Franciaország célfallannak látja a köztársaságiak további megsegítését. — Negrin köztársasági miniszter Párizsba menekült

Londonból jelentik: Ideérkezett jelentések szerint Franco tábornok seregeinek támadása feltartóztatlan Katalóniában. Barcelona sorsa már meg is van pecsételve. A nemzeti csapatok hétfőn este elfoglalták Igualda városát és ezáltal tulajdonképpen a katalán hegyháton. Most már a további előrevonulás sorsán történik és rendkívül megkönnyíti a nemzetiek harci tevékenységét.

Franco tábornok egyébként hétfőn este rádiószózatot intézett a katalánokhoz és kérte őket, hogy hagyják abba a céltalan ellenállást, amelynek már semmi értelme nincsen.

A nemzeti spanyol hadak nagy sikerét párizsi jelentések is megerősítik. A jelentések szerint a nemzetiek támadása három oldalról tör előre

Barcelona felé. A katalóniai hadsintér parancsnokságát Franco tábornok személyesen átvette. Nagy jelentőséggel bír a nemzetiek további sikerei szempontjából, hogy az eddigi előnyomulás következtében a katalán harcivonal kétharmad részével megrövidült.

Angol körökben úgy tudják, hogy Franciaország nem avatkozik bele most már a spanyolországi háborúba. Ezt az értesülést párizsi körökben is megerősítik azzal, hogy Franciaország most már sorsára hagyja a köztársaságiakat. Francia körökben ugyanis jól látják, hogy igen kétséges, vajjon a köztársasági csapatok átcsoportosítása és így a további ellenállás sikerülhet-e. A „Matin” arról is értesült, hogy Negrin köztársasági miniszterelnök titokban Párizsba utazott.

Helyreállt a béke a magyar parlamentben

A földművelésügyi miniszter előterjesztette a nagybirtokok ki-sajátításáról szóló törvényjavaslatot

Budapestről jelentik: Kedden délelőtt nagy érdeklődés mellett nyílt meg újra a képviselőház ülése. Napirend során Keresztes-Fischer belügyminiszter nyilatkozatot tett, melyben közölte a Házzal, hogy Ricsó-Uhlyarik békésanádi főispánt, akinek beiktatása alkalmával tett nyilatkozatai legutóbb viharrá kavartak fel a képviselőházban, jelentéstételre szólította. A főispán jelentéséből a belügyminiszter megállapította, hogy ellenzék által kifogásolt részek valóban elhangzottak és erősek. Ennek következtében felhívta a főispán figyelmét, valamint az ország többi főispánjait is, hogy máskor ne használjanak hasonló kifejezéseket.

— Szeretném, mondta a belügyminiszter, ha ez a nyilatkozatom helyreállítaná a békét.

Az ellenzék csendben hallgatta végig a belügyminiszter nyilatkozatát és annak elhangzása után sem történt semmiféle felszólalás. Ez azt jelenti, hogy a magyar képviselőházban helyreállt a politikai béke.

A képviselőház ülésén azután gróf Teleky Mihály földművelésügyi miniszter terjesztette be a kis haszonbérletek előmozdításáról és más földbirtok-politikai intézkedésekről szóló javaslatot. A javaslat kimondja, hogy évente legfeljebb 100 ezer holdat kell kis haszon-

bérletek céljaira átengedni. Az 1500 holdig terjedő birtokból 20 százalék, a 4000 holdig terjedő birtokok 1500 holdjából 20 százalék és ezenfelül 40 százalék, 4000 holdtól 10.000 holdig terjedő birtoknál a lépeszettes 20 és 40 százalékán felül 4000 holdas határon túl 60 százalék, a 10.000 holdon felüli birtokokból pedig a lépeszettes százalékokon túl a 10.000 holdon felüli birtokrészekből 80 százalék sajátítható ki. Ha a tulajdonos nyilvános számadásra kötelezett vállalat, kereskedelmi vállalat, ha az év nagy részét indokolatlanul külföldön tölti, vagy ha külföldi, valamint a kötött birtokoknál 30 százalékot vesznek igénybe, az ősi birtokok kivételével, amelynél a kules csak 20 százalék, azzal, hogy 300—500 hold közötti területet érintetlenül kell meghagyni. Sőt az ősi birtok esetén minden két gyermek után még további 100 holddal felemelkedik a megmaradó földbirtokrész.

Az igénybevétel sorrendje a következő: Először a parlagon heverő holdak, másodsor zsidó tulajdonok, harmadszor jogi személyek tulajdonai és kötött birtokok, negyedszer egyéb birtokok vehetők igénybe. A javaslat további intézkedéseiben az ingatlan szerzés engedélyhez kötését és a kis haszonbérletek létesítését szabályozza.

Roosevelt Braziliával kezd tárgyalást a tekintélyuralmak elleni amerikai arcvonal érdekében

Rio de Janeiróból jelentik: Brazília külügyminisztere, Arango Roosevelt elnök meghívására Washingtonba utazott. Roosevelt meghívására arra irányul, hogy Argentina vonakodásával szemben Braziliát nyerje meg az Egyesült Államok és Délamerika közötti tengely megalkotására. Ez a tengely a két Amerika együttes arcvonalát volna hivatva kialakítani, még pedig névleg az esetleges külföldi támadások ellen, tényleg pedig a tekintélyuralmi államok ellen. Brazília megnyerése az északamerikai búzafölösleg elhelyezését is biztosítani akarja, s ebben a tekintetben az argentinai búza eddig brazíliai elhelyezését is veszélyezteti.

Ujabb csatlakozások a kommunistaellenes egyezményhez

Németország a lengyel, cseh-szlovák és jugoszláv csatlakozásért is közbenjár.

Londonból jelentik: A „Times” gróf Csáky István magyar külügyminiszter berlini útjával foglalkozik. Azt írja a lap, hogy Csáky berlini útján tisztázódnak azok a félreértések, amelyek a bécsi döntőbíróóság óta Németország és Magyarország között felmerültek. A lap szerint Csáky nem írja alá Berlinben a kommunistaellenes egyezményhez csatlakozó szerződést, hanem az aláírás csak Budapesten fog megtörténni. Az egyezményhez való csatlakozást várják Lengyelországtól, Csehszlovákiától és Jugoszláviától is. Lengyelországgal Ribbentrop január 26-iki látogatása során, Jugoszláviával pedig Göring porosz miniszterelnök intézi el a csatlakozást, aki Ciano olasz külügyminiszter jugoszlávai tartózkodása idején szintén Belgrádba utazik. Csehszlovákia belépéséről Chwalkovszky cseh külügyminiszter berlini látogatása során lesznek tárgyalások.

Rejtélyes bombázások Anglia különböző városaiban

Óriási izgalom a szigetországban. — Irországi kiáltványt találtak egyik robbanás helyén

Londonból jelentik: Két nap óta óriási izgalomban tartják a szigetországot azok a rejtélyes robbanások, melyek Anglia különböző városaiban történtek. Eddig Bostonban 3, Liverpoolban 3, Manchesterben 3, Birminghamban 3, Acienben 1 és Alvinghamban 1 bomba robbant. A bombák víz-, villany-, gáztelepeken vagy pedig fontos forgalmi csomópontokon hullottak.

Az angol kormány az összes nagy városokban elrendelte a rendőresapatok mozgósítását. A mozgósított csapatok megszállták a víz-, és villanyműveket, gázműveket, vasúti állomásokat, a fontos közlekedési csomópontokat. A londoni közműveket gépfegyverekkel őrzik és éjszaka állandóan nagyerejű fényszórákkal világítják meg.

A Scotland Yard (híres angol rendőrség) a belügyi- és gyarmatügyi minisztériummal karöltve fontos tanácskozást tartott, melyen a további robbanások megakadályozását beszélték meg. A megbeszélés nyomán megindult vizsgálat egyik robbanás színhelyén az ír köztársasági hadsereg egyik kiáltványának foszlányait találta meg. A kiáltvány hejelenti, hogy Irorszag teljes szabadságának órája ütött. A vizsgálat általában megállapította azt is, hogy a robbantásokat előre gondosan kitervezték és mindenütt rendszeresen megszervezték. A szervezést központilag irányították.

Készült a Szent László-nyomda Rt. körforgógépén Nagyvárad, Károly király-ut 5. szám.

CENZURAT